

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közszolgálati Kar

Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak
Tanulmányi tájékoztató

Budapest, 2025.

Tartalomjegyzék

I.	Intézményi keret és elérhetőség.....	3
II.	Általános információk.....	5
III.	Tantárgyi programok.....	14
IV.	Mintatanterv.....	78
V.	Szakdolgozati tájékoztató.....	81
VI.	Záróvizsga.....	94
VI.	Melléklet.....	95

Intézményi keret és elérhetőség

Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet

A Mentálhigiéné Intézet 2010 áprilisától a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar intézményeként folytatja tevékenységét. Az Intézet az Oktatási Hivatal engedélye alapján két mesterképzést (szociális munka mesterképzés, interdiszciplináris családtudomány mesterképzés), valamint nyolc szakirányú továbbképzést (mentálhigiéné szakirányú továbbképzés, mentálhigiénés lelkipogozó szakirányú továbbképzés, laktációs szaktanácsadó szakirányú továbbképzés, közösségi és családi mediáció szakirányú továbbképzés, iskolai szociális munka továbbképzés, aktív idősödés szakirányú továbbképzés, mentálhigiénés házasság- és család-lelkipogozó szakirányú továbbképzés, munkahelyi mentálhigiéné szakirányú továbbképzés) indíthat. Intézetünk feladatkörébe tartozónak tekinti a végzett hallgatók praxiskísérését, a kutatáson alapuló folyamatos curriculum-fejlesztést, a képzési szakanyagok készítését, valamint a segítő szakemberek képzését és továbbképzését.

A Semmelweis Egyetemen egyre nagyobb hangsúlyt kap Európa számos egyeteméhez hasonlóan az információs és kommunikációs technikák felhasználása a tanulás szolgálatában. Ezért alakult meg az E-learning és Digitális Tartalomfejlesztő Központ. Az intézmény fejlesztési irányelvei között kiemelt jelentőségű az intelligens tanulási környezet, az elektronikus tartalmak, az élethosszig tartó tanulásra való felkészítés. Napjainkban a tudásmegosztás leggyorsabban fejlődő modern formája az e-learning és a b-learning. A minőségi képzések tekintetében elengedhetetlen a naprakész, magas színvonalú, legújabb eredményeket a lehető leggyorsabban beépítő tananyag, ahol a felhasználók mind ugyanazt a minőséget kapják, ugyanakkor teret kap a személyre szabott haladás, a tanulók a saját igényeikhez, időbeosztásukhoz alakíthatják a tanulási folyamatot. Az e-learning tananyag lehetőségein túl a b-learning használja a személyközpontú, készség és képesség fejlesztő személyes találkozásokon alapuló kontaktórákat is.

Az Egyetem azt is fontos feladatának tartja, hogy megnyissa kapuit a különböző képzettségi szintű társadalmi rétegek felé, az információs társadalom által kínált lehetőségek felhasználásával, ezzel segítve az esélyegyenlőséget. Ma már az internet használata mindennapos és szükségessé vált szinte minden társadalmi réteg számára.

A közelmúltban ennek figyelembe vételével indultak el olyan hiánypótló információkat tartalmazó képzések, amelyek az előregedő társadalom kihívásaira keresnek válaszokat, például az idősödőkkel foglalkozók számára adnak át nélkülözhetetlen ismereteket.

Elérhetőségeink:

Postacím: Mentálhigiéné Intézet
1428 Budapest, Pf. 2.
Cím: Budapest, 1089, Nagyvárad tér 4. XIX. em.
Tel: (1) 266-0878
Honlap: <http://semmelweis.hu/mental/>

Intézetigazgató: Dr. Pethesné Dávid Beáta Ph.D., habil., egyetemi tanár

Az Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak szakcsoportvezetője:

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária Ph.D., egyetemi adjunktus

A tanulmányi ügyek intézésének helye és időpontja:

E-mail: mental.tanulmanyi@semmelweis.hu

Cím: 1089, Budapest, Nagyvárad tér 4. (fsz. 77. szoba)

Tel: (1) 459-1500 / 56549-es mellék

Ügyfélfogadás:

Előzetes e-mailben történő egyeztetéssel

Oktatással kapcsolatos információk:

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária Ph.D., egyetemi adjunktus, szakcsoportvezető

e-mail: trobort.anett@semmelweis.hu

Dankó-Lőrincz Beáta, oktatásszervező

e-mail: lorincz.beata@semmelweis.hu

Általános információk

A SE-EKK Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzésének specifikumai

Az aktív idősödés fogalmi kérdései

A népesség elöregedése miatt az aktív idősödés és az innováció Magyarország és Európa számára is kulcsfogalommá vált. Az idősödéssel összefüggő problémák innovatív kezelése, valamint az idősödés pozitív szemléletének egyéni, közösségi és társadalmi szintű formálása társadalmi érdek.

Az aktív idősödés a lehetőségek optimalizálása, hogy az életkor előrehaladtával a legmagasabb szintű életminőséget érjük el. Fő cselekvési területei az egészségmegőrzés, a társadalmi részvétel és a biztonság. Az aktív idősödés az élethosszig tartó személyiségfejlődés optikájában, és az egyén testi-lelki szükségleteinek figyelembe vételével lehetőséget teremt arra, hogy az emberek minél tovább és minél teljesebb mértékben integrált részei lehessenek társadalmuknak.

A lehetőségek optimalizálásához elengedhetetlen az innováció fogalmának, fajtáinak, speciális aspektusainak és trendjeinek megismerése; a prevenciós és fejlesztési lehetőségek felismerése, megtervezése, menedzselése és kompetencia alapú megvalósítása.

A társadalom elöregedéséből fakadó kihívások az élet valamennyi területét érintik, számos élethelyzetben és munkahelyen megkerülhetetlenek, azonban tekintetbe kell vennünk az átlagéletkor kitolódásával együtt járó lehetőségeket. Szükségessé vált egy olyan interdiszciplináris megközelítésű képzés, amely támpontokat nyújt az idősödéssel összefüggő problémák megoldásához és eszközöket ad az új lehetőségek feltárásához, akor-barát (age-friendly) szemlélet megvalósításához.

Ezekre a kihívásokra kívánt válaszolni a Mentálhigiéné Intézet az Aktív idősödés szakirányú továbbképzés (Korábban: Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzés) kidolgozásával. A képzés célja, hogy a szakemberek a megfelelő kompetenciák birtokában, az

élethosszig tartó jóllét előmozdítására innovatív gyakorlatokat, jó példákat, sikeres modellprogramokat adaptáljanak, alakítsanak ki és terjesszenek a lehető legszélesebb körben. A tananyagfejlesztés több lépcsőben zajlott: az első szakaszban feltérképeztük a különböző szakterületeken dolgozók igényeit, majd az ennek nyomán kidolgozott tananyag egy része pilot programban került tesztelésre.

A pilot program eredményei is megerősítették, hogy Magyarországon időszerűvé vált egy olyan szakirányú képzés elindítása, amellyel célzottan és tudatosan felkészíthetők a szakemberek az idősödés kihívásainak komplex, innovatív és mentálhigiénés szemléletű kezelésére.

A 2020-ban akkreditált „Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési szak” az első három évfolyamot követően, a 2023/2024-es tanév során továbbfejlesztésre került. A megújított, kibővített mintatantervvel rendelkező szakot és indítását „Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak” névvel 2024 tavaszán engedélyezte az Oktatási Hivatal.

Az Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei

1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése:

- a) magyar nyelven: aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak
- b) angol nyelven: active ageing postgraduate specialisation programme

2. A szakirányú továbbképzési szakon szerezhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

- a) magyar nyelven: aktív idősödés szaktanácsadó
- b) angol nyelven: active ageing expert

3. A szakirányú továbbképzési szak besorolása:

3.1. képzési terület szerinti besorolása: társadalomtudomány képzési terület

3.2. a végzettségi szint besorolása:

- ISCED 2011 szerint: 6
- az európai képesítési keretrendszer szerint: 6
- a magyar képesítési keretrendszer szerint: 6

3.3. a szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:

- ISCED-F 2013 szerint: 0319

4. A képzési idő félévekben meghatározva: 2 félév

5. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit

6. A képzés célja és a szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

6.1. A képzés célja:

A képzés célja, hogy praxisorientált módszerrel, interdiszciplináris szemléletben olyan szakembereket képezzen, akik a demográfiai trendekből fakadó kihívásokra komplex, innovatív válaszokat keresnek és aktív idősödést támogató megoldásokat fejlesztenek az élethosszig tartó jóllétért.

Ismerik az idősödés folyamatának testi-lelki vonatkozásait, az aktív idősödés alapelveit és gyakorlati megvalósításának útjait egyéni, intézményi és társadalmi szinten egyaránt.

Tájékozottak az idősödéssel összefüggő társadalmi problémák, az idősügyi szociálpolitika irányvonalai, az aktuális vonatkozó jogszabályok, az idősödéssel kapcsolatos jogi kérdések, a társadalmi és szociális innováció lehetőségei, a legújabb joggyakorlatok tekintetében. A képzés e tudásokon túl olyan készségeket is fejleszteni kíván, melyek az innovációk tervezéséhez és megvalósításának folyamatához, menedzseléséhez szükségesek. A képzésben hangsúlyosan van jelen az egyéni tapasztalatok és tudások integrálása, valamint a kreativitás fejlesztése.

Az aktív idősödés szaktanácsadó tudása, képességei, attitűdje terén biztonsággal mozog a demográfiai folyamatok, az idősödéssel kapcsolatos egyéni és társadalmi attitűdök, társadalmi integráció, az idősödés gazdasági és munkaerőpiaci kihívásai, a kapcsolódó szakpolitikák, az idősödés egészségügyi vonatkozásai (különös tekintettel a demencia), a gondozási kihívások, a mentálhigiénés szemlélet, az aktív idősödéssel és gondozással kapcsolatos legújabb joggyakorlatok (beleértve az infokommunikációban rejlő lehetőségeket), a projektmenedzsment, innovációmenedzsment vonatkozó területein.

A végzett hallgató autonómiája és felelőssége tekintetében a felsorolt területeken a tanultakat integrálva végzi munkáját, interdiszciplináris, facilitátori, innovatív szemléletben, kompetenciahatárait betartva.

6.2. Szakmai kompetenciák:

6.2.1. Tudás:

A szakon végzett ismeri

- a Magyarországon és a világban zajló demográfiai változásokat és az ezekből fakadó kihívásokat;
- az idősödéssel kapcsolatos attitűdöket, az ageizmus problémakörét;
- az idősödő társadalmak gazdasági kihívásait;
- az idősödéssel összefüggő munkaerőpiaci kihívásokat;
- az idősödők társadalmi integrációját támogató jó gyakorlatokat;
- az idősödő szervezet jellemzőit, a leggyakoribb idősori fizikai és mentális betegségeket;
- az aktív idősödés fogalmát, az aktív idősödés és az életminőség összefüggéseit;
- az aktív idősödést támogató technikai megoldásokat; az időskori funkcióvesztésből fakadó

problémákat és ezek hatásait az életvitelre;

- a gondozásból fakadó kihívásokat és az azzal összefüggő innovatív lehetőségeket; az akadálymentesítés legfontosabb modellprogramjait; a telemedicina, valamint a robotizált ápolás lehetőségeit;
- a tartós gondozáshoz kapcsolódó fogalmakat, a hazai tartós gondozási rendszer működését, kihívásait, valamint a gondozáspolitikai folyamatokat;
- az idősbárát lakás és települések jellemzőit, a legfontosabb megvalósult jó gyakorlatokat, az akadálymentesítés lehetséges útjait a települések szintjén;
- az időszedéssel összefüggő legfontosabb innovációs lehetőségeket, modelleket, jó gyakorlatokat nemzetközi és hazai vonatkozásban;
- az időspolitikához kapcsolódó főbb fogalmakat;
- az aktív idősor és a generációk közötti szolidaritás elősegítését támogató szakmapolitikai programokat;
- a hazai és Európai Unió nyugdíjrendszer alapjait, a nyugdíjbiztosítás főbb formáit, a szabályozás dilemmáit;
- az időszedéssel kapcsolatos jogi kérdéseket;
- az élethosszig tartó személyiségfejlődés modelljét, az egyes fejlődési szakaszok lényegi elemeit;
- az idősorral járó markáns kihívásokat és az ezekhez kapcsolódó legfontosabb idősori életfeladatokat;
- az életvégi kérdéseket;
- a prevenció és az aktív időszedés összefüggéseit;
- a kiégés és az életközépi krízis fogalmait, a családi idős gondozás kihívásait és az e területekhez kötődő legfontosabb prevenció lépéseket;
- a mentálhigiénés szemléletű projektmenedzsment alapfogalmait, a feladatorientált menedzsment gondolkodás lépéseit;
- az innovációmenedzsment alapelveit.

6.2.2. Képességek:

A szakon végzett képes

- szakszerűen használni a társadalom időszedésével összefüggő fogalmakat;
- a demográfiai folyamatokból fakadó, saját szakterületével kapcsolatos új kihívások felismerésére, értelmezésére;
- a gazdasági, munkaerőpiaci helyzet értékelésére;
- az idős otthonában, közvetlen környezetében fellelhető, életvitelt, napi tevékenységet nehezítő építészeti akadályok felismerésére;
- szakemberek segítségével az idős egészségi állapotának, funkcióvesztésének és a lakás akadályainak együttes figyelembevételével testreszabott akadálymentesítési megoldásokat kidolgozni;
- az adott település időszedő barát arculatának kialakításában részt venni, egyaránt figyelembe véve az építészeti és szociális környezetet, az időszedő társadalom szükségleteit;
- felismerni a technika és az infokommunikációs eszközök használatának jelentőségét és lehetőségeit az idősök társadalmi integrációjában, gondozásában;
- felismerni azt, hogy a technika a gondozottak és a gondozók számára is lényeges innovatív eszköz;
- az időszedéssel összefüggő, innovatív lehetőségek felismerésére, megtervezésére;
- szakszerűen használni az aktív időszedés és az időpolitika alapfogalmait;

- az aktív idősödéssel és generációk közötti kapcsolatépítéssel kapcsolatos helyi igények, lehetőségek feltérképezésére;
- az aktív idősödést helyi szinten akadályozó tényezők felismerésére, a feltárt problémák önálló elemzésére;
- a szociális biztonsággal kapcsolatos kihívások felismerésére, a problémák értelmezésére;
- a tartós gondozási rendszer hiányosságainak, fejlesztési lehetőségeinek felismerésére;
- saját szakmai szerepére reflektálni az idősgondozás vonatkozásában;
- az idősödéssel járó speciális szükségletek és igények felmérésére a tervezési folyamatok során;
- az időskori személyiségfejlődési szakasz sajátosságainak figyelembevételére munkaterületén;
- az időskori életminőséget befolyásoló tényezők felismerésére;
- az életvezetéssel kapcsolatos problémák elemzésére;
- a prevencióhoz és aktív idősödéshez kapcsolódó fogalmak gyakorlati alkalmazására, értelmezésére, a témához kötődő, saját munkaterületéhez kapcsolódó kihívások és lehetőségek azonosítására;
- a kiégés, az életközépi krízis, a gondozási megterheltség rizikófaktorainak felismerésére, mindezek munkaerőpiaci hatásainak elemzésére;
- egy projekthez kapcsolódó igényfelmérés lebonyolítására, kiértékelésére, a megvalósításhoz kapcsolódó team építésre és feladatterv összeállítására;
- az innovációmenedzsment alapjainak gyakorlati alkalmazására;
- összetettebb feladatok lebonyolítására, nyomon követésére.

6.2.3. Attitűd:

A szakon végzett

- törekszik a demográfiai folyamatokkal összefüggő problémák azonosítására, mélyebb megismerésére;
- fontosnak tartja és támogatja az akadálymentesítés széleskörű megismertetését, megvalósítását;
- támogatja és képviseli a közlekedés, közterületek, intézmények, hivatalok idősödő barát működését;
- törekszik az idősödők életminőségének, biztonságának javítására;
- terjeszti az innovatív szemléletet, a megismert innovatív példákat;
- képviseli és terjeszti az aktív idősödés koncepcióját, támogatja a generációk közötti kapcsolatok erősítését;
- figyelemmel kíséri az időskori szociális biztonságot érintő változásokat;
- tájékozódik a tartós gondozás nemzetközi trendjeiről;
- korbarát (age-friendly) szemlélettel végzi munkáját;
- képviseli és terjeszti a halálig tartó fejlődés koncepcióját;
- törekszik az autonómia lehető legtovább való megőrzésének támogatására az idősök körében;
- képviseli az aktív idősödés integrációs elemeit, munkaerőpiaci jelentőségét;
- mentálhigiénés szemlélettel törekszik a munka-higiéné megőrzésére, a kiégés-prevenció alkalmazására saját életében, és támogatja ebben munkatársait is;
- képviseli a családi gondozók támogatásának szükségességét;
- törekszik a projektmenedzsment szemléletének és az innovációmenedzsment ismereteinek

alkalmazására munkájában, időügyi tevékenységeiben.

6.2.4. Autonómia és felelősség:

A szakon végzett

- a demográfiai folyamatok figyelembevételével végzi munkáját, saját szakterületén a demográfiai kihívásoknak megfelelő, interdiszciplináris szemléletű stratégiákat dolgoz ki;
- támogatja az idősödéssel kapcsolatos társadalmi attitűdök fejlődését;
- előmozdítja a munkaerőpiaci részvétel időskori sajátosságokra adaptált formáinak megvalósítását;
- kapcsolatot tart a döntéshozókkal az akadálymentesítés gyakorlatának megvalósítása érdekében;
- lehetőség szerint részt vesz már megvalósult jó példák adaptálásában, valamint új tervek kifejlesztésében, megvalósításában, nyomon követésében;
- saját munkaterületén fenntartható és adaptálható innovatív elképzeléseket, stratégiákat dolgoz ki az idősödéssel összefüggésben;
- tudatosan építi saját önismeretét, önreflexív módon építi be munkájába a személyiségfejlődéssel kapcsolatos alapismereteit;
- aktívan részt vesz az élethosszig tartó jóllétet és időskori életminőséget előmozdító szakmaközi párbeszédben.

7. A szakirányú továbbképzési szak szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:

7.1. Idősödő társadalom ismeretek: 9 kredit

Demográfia, társadalmi attitűdök, gazdasági kihívások, munkaerőpiac, társadalmi integráció és civil kezdeményezések

7.2. Idősödés és innováció ismeretek: 9 kredit

Idősbarát lakás, idősbarát város, idősbarát település, idősödés, infokommunikáció, gondozás, e-health, telemedicina, robotizált ápolás

7.3. Idősödéssel kapcsolatos szakpolitikai és jogi ismeretek: 9 kredit

Aktív idősödés, időskori szociális biztonság, idősök gondozásához kapcsolódó szakpolitikák, idősödéssel kapcsolatos jogi kérdések

7.4. Testi-lelki egészségstúdiumok: 13 kredit

Az idősödéssel járó fiziológiai változások, demencia, az élethosszig tartó személyiségfejlődés, időskori életfeladatok, aktív idősödés és mentálhigiéné

7.5. Projekt- és innovációmenedzsment ismeretek: 17 kredit

Tevékenységekísérés, terepgyakorlat, projektmenedzsment alapjai, innovációmenedzsment alapjai

7.6. Szakdolgozat: 3 kredit

A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

- idősügyi alap és szakellátások
- szociális munka bármely területe
- közigazgatási, önkormányzati szféra
- mentálhigiénés ellátás
- egészségügyi szektor (különös tekintettel családorvosként, geriáterként, diplomás ápolóként tevékenykedők, rehabilitáció területén dolgozók, pl. gyógytornászok)
- informatika (specifikus idősödő barát informatikai, technikai fejlesztések)
- műszaki terület (pl. mérnökök, építészek, akik az akadálymentes külső és belső környezet kialakításában vehetnek részt)
- civil vagy egyházi szervezetknél, alapítványoknál, egyesületekben tevékenykedő önkéntesek
- informális gondozók (akik idős embert látnak el nem professzionális segítőként).

Jelenléti kötelezettség

A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat vonatkozó pontjának megfelelően: (elérhető a Semmelweis Egyetem honlapján)

<https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/szervezeti-es-mukodesi-szabalyzat/iii-konyv-hkr/>

„29. § [Az aláírás]

(1) A vizsgával záruló tantárgyakban a vizsgára bocsáthatóság feltétele az „aláírva” aláírásbejegyzés megszerzése a szorgalmi vagy legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig. Az aláírás megszerzését a vizsgáztató minden esetben köteles a vizsga megkezdése előtt ellenőrizni.

(2) Az aláírás megszerzésének feltétele, hogy a hallgató

a) a gyakorlati foglalkozásokon, szemináriumokon legalább 75%-os jelenléti, részvételi követelményt teljesít, és

b) a tantárgyi programban meghatározott félévközi részteljesítmény-értékeléseken a félév során teljes körűen részt vegyen, valamint, amennyiben a tantárgyi programban az aláírás feltételeként meghatározásra került, azokat sikeresen teljesítse. A hiányzó vagy sikertelen demonstráció pótlására a hallgatónak két lehetősége van, melyet az adott oktatási szervezeti egység a tantárgyi programban (tantárgyi követelményrendszerben) előzetesen ismertet.”

Az aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlatokon és – az Intézet döntésének értelmében - az előadásokon való legalább 75%-os részvétel. A képzés levelező jellegéből fakadóan az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel, függetlenül az egyedi tárgyak óráin való részvételtől.

A képzés formája blended-learning: az órák egy része személyes jelenléttel, más része online jelenléti formában valósul meg. A hallgatók egyéni munkáját az egyetem Moodle rendszerében elérhető elektronikus tananyag segíti. A stúdiumokon a jelenléten túl követelmény az aktív közreműködés.

Titoktartási kötelezettség

A Tevékenységkísérés, illetve az Aktív időszedés és mentálhigiéné szeminárium csoport történéseire vonatkozóan a titoktartás kötelező. Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonhatja maga után. A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai véttség, hogy a képzés minden érintettje köteles a képzés vezetőjének tudomására hozni észlelését.

Információk hallgatóknak

A hallgatók minden képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról és az egyes stúdiumok követelményeinek részleteiről az intézet honlapjáról (<https://semmelweis.hu/mental/>), illetve a Moodle rendszerből (<https://itc.semmelweis.hu/moodle/>) tájékozódhatnak.

Panaszok kezelése:

Kérjük, hogy hallgatóink a képzéssel, azon belül a tananyaggal, számonkéréssel, oktatókkal kapcsolatos kifogásaikat - az egyetemi Etikai Kódexszel, a Semmelweis Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat – III. KÖNYV Hallgatói Követelményrendszer – III.7. RÉSZ Jogorvoslati Szabályzattal, valamint az EKK Etikai és Fegyelmi Bizottság ügyrendjével összhangban - időben és megfelelő formában jelezzék. Javasoljuk, hogy elsőként az érintett oktatóval kezdeményezzenek egyeztetést, ha ez nem vezet eredményre, a képzés vezetőjéhez, az Intézet igazgatójához, illetve a kar Dékáni Hivatalához fordulhatnak.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK) Irodája

1089 Budapest, VIII. Nagyváradi tér 4. Hallgatói Centrum F-30. terem

Tel: 210-2930/56100

Esélyegyenlőségi koordinátor

Horváth Balázs

E-mail: horvath.balazs@semmelweis.hu

Tel: 06-20-825-8426

Tanulmányi kötelezettségek

A képzés tanulmányi követelményeire vonatkozóan a Semmelweis Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

(<https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/szervezeti-es-mukodesi-szabalyzat/iii-konyv-hkr/iii-konyv-hallgatoi-kovetelmenyrendszer-iii-2-resz-tanulmanyi-es-vizsgaszabalyzat-es-mellekletei/>)

Beiratkozás: Az önköltséges képzésben részt vevő hallgató csak abban az esetben iratkozhat be a következő szemeszterre és folytathatja a képzést, amennyiben a befizetést igazoló dokumentumot vagy annak másolatát leadja, illetve ha részletfizetési kedvezmény vagy fizetési haladék iránti kérelme van folyamatban.

Az egyes stúdiumok tananyaga az előadásokon elhangzottakból, a gyakorlatokon elsajátítottakból és a kötelező irodalomból tevődik össze.

Tanári kar

A képzés tanári kara főállású és részállású intézeti munkatársakból – köztük egyetemi tanár – külső (szerződéses) munkatársakból, önkéntes munkatársakból és (részben külföldi) szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését.

Kutatás, hallgatói visszajelzés

A blended típusú képzési program fejlesztésének fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához rendszeresen elemezzük a hallgatói visszajelző kérdőíveket.

Kiadványaink

A 2006-ban alapított, félévenként megjelenő European Journal of Mental Health, Scopusban jegyzett nemzetközi angol nyelvű lap, 9 nyelven közölt absztraktjaival elsősorban a kelet-közép-európai mentálhigiénés szakembereknek juttat közös érdeklődésre számíto szakanyagokat, és kíván preventív szemléletet közvetíteni.

A Mentálhigiéné Intézet kezdettől fogva gondoskodik hallgatóinak megfelelő szintű interdiszciplináris tankönyvellátásáról. (Az első sorozat első kiadványa 1988-ban jelent meg, azóta folyamatosan, több sorozatban számos tankönyv vált elérhetővé a hallgatók számára.)

A szakmai kapcsolattartás és tudományos fórum céljait szolgálja az Embertárs című ökumenikus lelkipáter és mentálhigiénés folyóirat, amelyet 2003-ban hoztak létre volt hallgatók, és amelynek szakmai felügyeletét Intézetünk munkatársai látják el.

Intézetünk honlapján bővebb tájékoztatás található a fentiekről, valamint ezeket kiegészítő információkról (kiadványaink, a képzésekre történő jelentkezés stb.).

AKTÍV IDŐSÖDÉS SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

Tantárgyi programok

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Demográfia Rövidített neve: Demográfia Angol neve: Demography Német neve: Demographie Kódja: MIKOAKID001_1M					
Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Oktatók: Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Prof. Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 6 elmélet	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések , amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató megismerheti a Magyarországon és a világban zajló demográfiai változásokat, az ezek kapcsán jelentkező kihívásokat, az azokra adott lehetséges válaszokat. Az idősödés problematikáját a demográfiai változásokkal összefüggésben tárgyalja, különös tekintettel a várható élettartam és az egészségben várható élettartam kapcsolatára.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Demográfiai folyamatok a világon • A népesség alakulása a világ különböző régióiban • A hatvan éven felüliek várható arányának alakulása • A nyolcvan éven felüliek várható arányának alakulása • Demográfiai folyamatok az Európai Unióban • A várható élettartam és az egészségben várható élettartam • Demográfiai folyamatok Magyarországon					

• A demencia, mint a világ egyik jövőbeni kihívása • Idősek helyzete a családban a demográfiai folyamatok tükrében
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató megtanulja a Magyarországon és a világban zajló demográfiai változásokat és az ezekből fakadó kihívásokat, szakszerűen használja a társadalom elöregedésével összefüggő fogalmakat. Képes a demográfiai folyamatokból fakadó, saját szakterületével kapcsolatos új kihívások felismerésére, értelmezésére. Törekszik a demográfiai folyamatokkal összefüggő problémák azonosítására, mélyebb megismerésére, a demográfiai folyamatok figyelembevételével végzi munkáját. Saját szakterületén a demográfiai kihívásoknak megfelelő, interdiszciplináris szemléletű stratégiákat képes kidolgozni.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: e-kontakt órákon való aktív részvétel
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az e-kontakt órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: szóbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Szóbeli kollokvium, tételhúzás. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Tételsor: 1. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Ázsia 2. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Dél-Amerika 3. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Nyugat-Európa 4. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Dél-Európa 5. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Észak-Európa 6. Demográfiai folyamatok a világon. A népesség alakulása a világ különböző régióiban: Kelet-Európa

7. Demográfiai folyamatok a világon: A 60 és 80 éven felüliek várható aránya 2050-ben.
8. Demográfiai folyamatok az Európai Unióban és Magyarországon: A várható és az egészségben várható élettartamok közti különbség. A 65 éves korban várható élettartam és az egészségben várható élettartam. Régiók és nemek szerinti eltérések.
9. Demográfiai folyamatok Magyarországon 2060-ig.
10. A demencia, mint a világ egyik jövőbeli kihívása: Trendek a világon
11. A demencia, mint a világ egyik jövőbeli kihívása: A demenciával megjelenő társadalmi és egyéni szintű problémák.
12. Generációk közötti együttműködés lehetőségei a családban

Segédletek:

Kötelező irodalom:

Népességszerkezet és a népesség előregedése. Eurostat adatai alapján.

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing#Slightly more than three persons of working age for every person aged 65 years and over](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing#Slightly_more_than_three_persons_of_working_age_for_every_person_aged_65_years_and_over)

Eltartottsági ráta, öregedési index január 1. (2005-2020). KSH adatai alapján.

http://www.ksh.hu/thm/2/indi2_1_2.html

KSH: Demográfiai Portré 2018 (elérhető:

<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaipotre/article/view/2741/2638>)

következő fejezetei:

- 6. Egészségi állapot (Boros J., Kovács K.)
- 7. Idősödés (Monostori J., Gresits G.)
- 8. Halandóság (Kovács K., Bálint L.)
- 13. A népesség szerkezete és jövője (Obádovics Cs.)

KSH: Demográfiai Portré 2024 (elérhető :

<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaipotre/article/view/2890>)

következő fejezetei:

- 6. Idősödés (Boros J., Gál R.I.)
- 8. Halandóság (Bálint L.)
- 10. A népesség száma és szerkezete (Őri P., Szabó L.)

Ajánlott irodalom:

2024 Ageing Report, Underlying Assumptions and Projection Methodologies, Institutional Paper 257, November 2023, European Union

https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/ea60b7c2-1b91-4e28-b651-2385d589e8c4_en?filename=ip257_en_1.pdf 2024 Ageing Report (ISSN 2443-8014, online)
Underlying Assumptions & Projection Methodologies INSTITUTIONAL PAPER 257 |
NOVEMBER 2023

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Társadalmi attitűdök Rövidített neve: Társadalmi attitűdök Angol neve: Social attitudes Német neve: Soziale Haltungen Kódja: MIKOAKID002_1M					
Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Oktatók: Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Prof. Dr. Albert Fuzsina, egyetemi tanár Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs Dr. Papp Zsuzsanna, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: I. őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 6	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A demográfiai folyamatokkal összefüggő legfontosabb szociológiai kihívások elemzése, a társadalmi integráció jelentőségének megismerése a kapcsolathálózati fókusszal. Megismerik a társadalmi attitűdöket befolyásoló tényezőket, az idősödéssel kapcsolatos jellegzetes társadalmi attitűdöket, az ageizmus jelenségét. A stúdium során a hallgatók képet kapnak az idősödők kapcsolathálózati jellemzőiről hazai network-kutatások bemutatásával.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - Idősödők a társadalomban – a társadalmi integráció jelentősége - Társadalmi attitűdök, sztereotípiák - Idősödéssel kapcsolatos társadalmi attitűdök; ageizmus. - Idősödők kapcsolathálózati jellemzői					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri a társadalom idősödésével összefüggő fogalmakat, törekszik a demográfiai folyamatokkal összefüggő problémák azonosítására, mélyebb megismerésére; korbarát (age-friendly) szemlélettel végzi munkáját. Ismeri és alkalmazza a network kutatás módszereit és elemzési lehetőségeit.					

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Nincs
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Szóbeli kollokvium. Témakörök: - Idősödők a társadalomban – a társadalmi integráció jelentősége - Társadalmi attitűdök, sztereotípiák - Idősödéssel kapcsolatos társadalmi attitűdök; ageizmus. - Idősödők kapcsolathálózati jellemzői. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: Órai előadások elektronikus anyaga. Albert F. (2016) Az idősök kapcsolathálózati jellegzetességei. Demográfia, 59 (2–3). Albert Fruzsina, Dávid Beáta, Gerő Márton, Hajdu Gábor (2017) Kapcsolathálózati tipológia és társadalmi integráció. In: Kovách, Imre (szerk.) Társadalmi integráció: az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. Budapest, Magyarország, Szeged, Magyarország : MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, Belvedere Meridionale (2017) 380 p. pp. 307-329, 24 p Boros Julianna, Gábor Dóra, Monostori Judit (2021) Idősödés in Monostori Judit - Őri Péter - Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai portré 2021 https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2832/2722 megjelenés alatt, jelenleg kézirat Dávid Beáta – Albert Fruzsina – Hajdu Gábor (2024) A kapcsolathálózati tipológia változása és jelentősége a társadalmi integráció szempontjából 2015–2021 között Ajánlott irodalom: Albert Fruzsina, Dávid Beáta, Tóth Gergely (2022) Hány barátja van Önnek? : A barátok számának alakulása három évtized alatt (1986–2018) SOCIO.HU :

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZEMLE 10 : 3 pp. 3-30. 28 p. (2020)

<https://socio.hu/index.php/so/article/view/826>

Dávid Beáta, Herke Boglárka, Huszti Éva, Tóth Gergely, Túry-Angyal Emese, Albert Fruzsina (2023) Reshaping Social Capital During the Pandemic Crisis: Age Group Differences in Face-to-Face Contact Network Structures. SOCIAL INCLUSION 11 : 1 pp. 295-309. , 15 p. (2023)

Ferwagner A (2022) Tevékeny időskor; aktív idősödés in: MAGYAR GERONTOLÓGIA 14 : Különszám pp. 75-79. , 5 p. (2022)

Janky Béla (2005) Intergenerációs konfliktusok a modern jóléti államokban: áttekintés
In Demográfia 48. évf. 2-3. szám (2005)

<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/issue/view/123>

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Társadalmi integráció és civil kezdeményezések I. Rövidített neve: Társadalmi integráció I. Angol neve: Social integration and civic initiatives Német neve: Soziale Eingliederung und staatsbürgerliche Initiativen Kódja: MIKOAKID003_1M					
Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Oktatók: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Kocsis Judit Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Prof. Dr. Albert Fuzsina, egyetemi tanár Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs Dr. Papp Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: I. őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 3	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az idősödők társadalmi integrációját előmozdító civil kezdeményezések, jó gyakorlatok megismertetése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Civil kezdeményezések, jó gyakorlatok bemutatása, a jó gyakorlatok elemzése, az adaptáció folyamatának megismerése.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók felismerik az időskori életminőséget befolyásoló társadalmi tényezőket, képesek a társadalmi részvétellel kapcsolatos jó gyakorlatok elemzésére, fel tudják mérni az adaptációs lehetőségeket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Nincs					
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van):					

Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás. .
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, az órai feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: gyakorlati jegy az órai aktivitás alapján.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: - Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: A jó gyakorlat a tudásmegosztás és minősítés lehetséges eszköze. OFI, 2015 https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/3. szekcio_bodo_marton_a_jo_gyakorlat_mint_a_tudasmegosztas_es_minosites_lehetséges_eszkoze.pdf Bogdány, E. (Ed.) (é.n.) Társadalmi innovációs jó gyakorlatok gyűjteménye. Tinlab. https://tinlab.hu/wp-content/uploads/2024/02/Tarsadalmi-Innovacios-Jo-Gyakorlatok-Gyujtemenye-I-2.pdf

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Társadalmi integráció és civil kezdeményezések II. Rövidített neve: Társadalmi integráció II. Angol neve: Social integration and civic initiatives Német neve: Soziale Eingliederung und staatsbürgerliche Initiativen Kódja: MIKOAKID003_2M					
Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Oktatók: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Kocsis Judit Prof. Dr. Pethesné Dávid Beáta habil., egyetemi tanár Prof. Dr. Albert Fuzsina, egyetemi tanár Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs Dr. Papp Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: II. tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Aláírás	Óraszám: 2	Jelleg: Kötelező	Kredit: 0
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Társadalmi integráció és civil kezdeményezések I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az idősödők társadalmi integrációját előmozdító civil kezdeményezések, jó gyakorlatok megismertetése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Civil kezdeményezések, jó gyakorlatok bemutatása, a jó gyakorlatok elemzése, az adaptáció folyamatának megismerése.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók felismerik az időskori életminőséget befolyásoló társadalmi tényezőket, képesek a társadalmi részvétellel kapcsolatos jó gyakorlatok elemzésére, fel tudják mérni az adaptációs lehetőségeket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Nincs					
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					

.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: aláírás az órai aktivitás alapján.
Vizsgakövetelmények: -
Segédletek: - Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősbarát lakás Rövidített neve: Idősbarát lakás Angol neve: Elder-friendly house Német neve: Altersfreundliche Beratung Kódja: MIKOAKID004_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Prof. Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A célkitűzés az, hogy a hallgató megismerje az időskori funkcióvesztéssel az otthoni környezetben adódó legfontosabb kihívásokat és szempontokat kapjon ezen problémák megoldásához és az épített környezet akadályait és megoldásait valós példákon keresztül értse meg. Valós élethelyzetek és animációk révén kreatív megoldásokkal gyakorolja az akadálymentesítést.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Időskor, funkcióvesztés, külső környezet • A környezeti akadályok mérése • A lakáson kívüli környezet • A lakás közvetlen környezetének akadálymentesítése • Funkcióvesztés és belső környezet • Idősbarát lakás, akadálymentesítés a gyakorlatban • Modellprogramok					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:					

A hallgató megismerte az időskori funkcióvesztésből fakadó problémákat és ezek hatásait az életvitelre, megismerte az akadálymentesítés legfontosabb modellprogramjait. Képes az idős otthonában, közvetlen környezetében fellelhető, életvitelt, napi tevékenységet nehezítő építészeti akadályok felismerésére. Szakemberek segítségével képes az idős egészségi állapotának, funkcióvesztésének és a lakás akadályainak együttes figyelembevételével testreszabott akadálymentesítési megoldásokat kidolgozni. Fontosnak tartja és támogatja az akadálymentesítés széleskörű megismertetését, megvalósítását. Kapcsolatot tart a döntéshozókkal az akadálymentesítés gyakorlatának megvalósítása érdekében.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Elektronikus feladatok elvégzése, e-kontakt órákon való részvétel, tudáspróba feladatainak elvégzése.
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az e-kontakt órákon való részvétel, az elektronikus feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka értékelése egytől ötig terjedő skálán.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning önellenőrző feladatok Kötelező irodalom: Dr. Széman Zsuzsa, Potyondi Péter (2006): Idősek otthon. Megszokott környezetben nagyobb biztonságban. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Magyar Tudományos Akadémia Szociológia Kutatóintézete, Budapest. http://mek.oszk.hu/14400/14408/14408.pdf Ajánlott irodalom: • Iwarsson, Susanne & Slaug, Björn The Housing Enabler Screening Tool, http://www.enabler.nu/Screeningtool.pdf • Iwarsson, Susanne & Slaug, Björn (2001). The Housing Enabler. An instrument for assessing and analysing accessibility problems in Housing. Nävlinge and Staffanstorp, Sweden: Vetén & Skapen HB & Slaug Data Management. • ENABLE-AGE (2002-2004): Enabling Autonomy, Participation, and Well-Being in Old Age: The Home Environment as a Determinant for Healthy Ageing project. https://www.psychologie.uni-heidelberg.de/ae/apa/research/enable.html • HELPS Project, (2011-2014): Housing and Home-care for the Elderly and vulnerable people and Local Partnership Strategies in Central Europe. https://www.soc.cas.cz/en/project/helps-housing-and-home-care-elderly-and-vulnerable-people-and-local-partnership-strategies • https://cordis.europa.eu/project/rcn/191712_en.html

- HOME SWEET HOME, Health monitoring and Social integration environMEnt for Supporting Wide ExTension of independent life at HOME (2009). Project ID: 250449. https://cordis.europa.eu/project/rcn/191712_en.html
- Lopes, M.J. – Escoval, A. – Pereira, D.G. – Pereira, CS. – Carvalho, C – Fonseca, C. (2013): Evaluation of elderly persons' functionality and care needs. Rev. *Latino-Am. Enfermagem* Vol.21 no. Spe Ribeirão Preto Jan./Feb.2013. http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S0104-11692013000700008&script=sci_arttext#nt1
- Stula, Sabrina (2012). Wohnen im Alter in Europa- aktuelle Entwicklungen und Herausforderungen. Arbeitspapier Nr. 7 der Beobachtungsstelle für gesellschaftspolitische Entwicklungen in Europa. Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend. Deutscher Verein für öffentliche und private Fürsorge e.V. :Berlin.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősbarát város, idősbarát település Rövidített neve: Idősbarát város Angol neve: Elder-friendly town, place Német neve: Altersfreundliche Stadt, altersfreundliche Siedlung Kódja: MIKOAKID005_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg, hogy az idősbarát város kialakításához az építészeti megoldásokon túl milyen szempontok lehetnek fontosak. Képes legyen számba venni és elemezni az idősbarát jelleg tényezőit. A tantárgy célja, hogy a hallgató akár saját környezetében is képes legyen ezen tényezőket feltérképezni és innovatív idősbarát környezeti elképzelést kialakítani.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • WHO • Kanada • Amerikai Egyesült Államok • Ausztrália • Japán • Kínai kultúrkör • India • Srí Lanka					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató elsajátította az idősbarát települések jellemzőit, a legfontosabb megvalósult jó gyakorlatokat, az akadálymentesítés lehetséges útjait a települések szintjén. Képes az adott település idősödő barát arculatának kialakításában részt venni, egyaránt figyelembe véve az					

építészeti és szociális környezetet, az idősödő társadalom szükségleteit. Támogatja és képviseli a közlekedés, közterületek, intézmények, hivatalok idősödő barát működését. Törekszik az idősödők életminőségének, biztonságának javítására, lehetőség szerint részt vesz már megvalósult jó példák adaptálásában, valamint új tervek kifejlesztésében, megvalósításában, nyomon követésében.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A lakóhely idősbaráttá alakítása lehetőségei, joggyakorlatok feltérképezése..
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való részétel, az elektronikus tananyag feladatainak elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning önellenőrző feladatok Kötelező irodalom: Dr. Széman Zsuzsa (2016): Idősbarát városok, helyek, közösségek, <i>Esély</i>, Társadalom és szociálpolitikai folyóirat, 27, (2), 93-114. Ajánlott irodalom: Federal/Provincial/Territorial Ministers Responsible for Seniors. Age-Friendly Rural and Remote Communities: A Guide. https://www.gov.mb.ca/seniors/afmb/docs/AFRRC_en.pdf Handler, Sophie (2015): <i>A Research and Evaluation Framework for Age-friendly Cities</i>. UK Urban Ageing Consortium. Manchester. http://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/micra/A%20Research%20and%20Evaluation%20Framework%20for%20Age-friendly%20Cities_web%20version.pdf WHO (2007). <i>Age-friendly Cities: A Guide</i>. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43755/1/9789241547307_eng.pdf ARUP (2015). Shaping Ageing Cities 10 European case studies. https://www.ifa-fiv.org/wp-content/uploads/2015/09/Shaping-Ageing-Cities_A4_web-1.pdf

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősödés, infokommunikáció, gondozás I. Rövidített neve: Infokommunikáció I. Angol neve: Ageing, infocommunication, care I. Német neve: Alterung, Infokommunikation, Pflege I. Kódja: MIKOAKID006_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Bagyura Márton, egyetemi tanársegéd (Pécsi Tudományegyetem) Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 4 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg egyes európai országok helyzetét az idősebbek infokommunikációs helyzetének szempontjából, azt, hogy milyen az idősödő generáció internet használathoz való viszonya; megismerje a jó példákat az idősök infokommunikációs tudásával kapcsolatban. A cél a hallgatók olyan készségeinek a fejlesztése, amellyel képesekké válnak az idősödők és technika viszonylatában jelentkező problémákra megoldásokat találni.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Az internet hozzáférés és az idősök internet tudása • Az idősök megváltozott világa • Az internet tanítás módjai – a fiatalok szerepe					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató megismeri az aktív idősödést támogató technikai megoldásokat, felismeri a az idősödéssel összefüggő technikai kihívásokat, és az azzal összefüggő innovatív lehetőségeket. Felismeri a technika és az internet használatának jelentőségét és lehetőségeit az idősök					

társadalmi integrációjában. Képesse válik arra, hogy felismerje, a technika az idősödők és hozzátartozóik számára is lényeges innovatív eszköz. A hallgató elősegíti az önkéntesek bekapcsolódását az idősek számára szervezett támogató programokba. Megoldásokat keres az idősek társadalmi integrációjának elmozdítására a technika nyújtotta eszközökkel, javaslatokat tesz ezek megvalósítására mikro, mezo és makro szinten is. Az idősödőkkel való munkában lehetőség szerint integrálja és alkalmazza a rendelkezésre álló legmodernebb technikai megoldásokat.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Technika és idősödés problémakörben jógyakorlatok gyűjtése.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás. .
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való jelenlét. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: elektronikus tananyag Kötelező irodalom: Bernschütz, M., Danó, G., Kovács, I., & Petruska, I. (2020). Internethasználati szokások feltérképezése a Rogers-féle elmélet szerint a magyarországi idősödők körében. <i>Vezetéstudomány-Budapest Management Review</i>, 51(ksz.), 35-48. https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/6175/ Kristóf Zsolt, Győri Anita (2021): Az idősek és az infokommunikációs technológiák elsődleges vonatkozásai. Magyar Gerontológia 13. évf. 40. szám, 138-160 https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia/article/view/10814/9651 Széman, Zs. (2015). A tartós idősgondozás alternatívái: technika, környezet http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_2-1_szeman_tartos_idosgondozas.pdf Ajánlott irodalom: Széman, Zsuzsa (2013). Új utak az idősgondozásban. Infokommunikációs tanítás fiatal önkéntesekkel. Kultúra és Közösség IV. évfolyan III. szám, 37-43. https://docplayer.hu/1886724-Szeman-zsuzsa-uj-utak-az-idosgondozasban.html

Széman, Zsuzsa (2014). *A new pattern in long term care in Hungary: Skype and youth volunteers*. ANTHROPOLOGICAL NOTEBOOKS. pp. 105-117.
http://real.mtak.hu/21475/1/Anthropological_Notebooks_XX_1_Szeman.pdf

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősödés, infokommunikáció, gondozás II. Rövidített neve: Infokommunikáció II. Angol neve: Ageing, infocommunication, care II. Német neve: Alterung, Infokommunikation, Pflege II. Kódja: MIKOAKID006_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Bagyura Márton, egyetemi tanársegéd (Pécsi Tudományegyetem) Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Patyán László, egyetemi docens(Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Idősödés, infokommunikáció, gondozás I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg egyes európai országok helyzetét az idősebbek infokommunikációs helyzetének szempontjából, milyen az internet használathoz való viszonya; milyen jó példákat ismerünk az idősek infokommunikációs tudás megszerzése terén. A cél, hogy a hallgatókban olyan készségek fejlődjenek, amellyel képesek lesznek egy, az idősödők s és technika viszonylatában jelentkező problémára megoldást találni.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • A technika és az internet alapú webes eszközök használata az idősgondozásban: gondozók • Internet gondozottak – első modellprogram • Internet gondozottak – második modellprogram • Technika és a demencia					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató megismerte az idősödéssel összefüggő legfontosabb innovációs lehetőségeket, modelleket, jó gyakorlatokat nemzetközi és hazai vonatkozásban. Képes az idősödéssel összefüggő, innovatív lehetőségek felismerésére, terjeszti az innovatív szemléletet, a megismert innovatív példákat. Saját munkaterületén fenntartható és adaptálható innovatív elképzeléseket, stratégiákat dolgoz ki az idősödéssel összefüggésben.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A technika és idősödés összefüggésében önálló megoldások, ötletek kidolgozása a saját lakóhelyen.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: az órákon való jelenlét. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: elektronikus tananyag Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: Jennifer Sumner, Lin Siew Chong, Anjali Bundele, Yee Wei Lim (2021). Co-Designing Technology for Aging in Place: A Systematic Review, <i>The Gerontologist</i>, Volume 61, Issue 7, Pages e395–e409, https://doi.org/10.1093/geront/gnaa064

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Az aktív idősödés koncepció fejlődése Rövidített neve: Aktív idősödés Angol neve: Evolution of the concept of active ageing Német neve: Die Entwicklung des Konzepts des Aktives Alterns Kódja: MIKOAKID007_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem) Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 4 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgatók ismerjék meg azokat a társadalom- és szociálpolitikai intézkedéseket, amelyek elsősorban az idősödékre, az időskorúakra irányulnak, az időspolitikához kapcsolódó főbb fogalmakat, és az aktív idősor- és generációk közötti szolidaritás elősegítését támogató szakmapolitikai programokat.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Az aktív idősödés fogalmi és értelmezési rendszere • Az aktív idősödés társadalompolitikai dimenziói: foglalkoztatás • Az aktív idősödés társadalompolitikai dimenziói: társadalmi részvétel • Az aktív idősödés társadalompolitikai dimenziói: nem fizetett tevékenységek elősegítése • Egész életen át tartó tanulást segítő programok (Lifelong Learning) • Jó gyakorlatok • Aktív idősödés koncepciót akadályozó tényezők					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri az aktív idősödés fogalmát, az időspolitika-hoz kapcsolódó főbb fogalmakat, az aktív időskor és a generációk közötti szolidaritás elősegítését támogató szakmapolitikai programokat. Szakszerűen használja az aktív idősödés és az időspolitika alapfogalmait. Képes az aktív idősödéssel és generációk közötti kapcsolatépítéssel kapcsolatos helyi igények, lehetőségek feltérképezésére. Képes az aktív idősödést helyi szinten akadályozó tényezők felismerésére, a feltárt problémák önálló elemzésére. Képviseli és terjeszti az aktív idősödés koncepcióját, támogatja a generációk közötti kapcsolatok erősítését. Munkájával hozzájárul az aktív idősödés és generációk közötti együttműködés helyi szintű megvalósításához. Saját szakmájának adottságait felhasználva előmozdítja az idősödők munkaerőpiaci lehetőségeinek megerősítését, bővítését.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A hallgató önállóan dolgozza fel az e-tananyagot. Tudását az önellenőrző kérdések megválaszolásával teszteli. A tananyag egyes kérdéseinek pontosítása és tisztázása érdekében 5 e-kontakt fogadóóra áll a rendelkezésére. Önálló feladat továbbá a témához tartozó szakirodalmak megismerése, az ismeretek elsajátítása. Beadandó esszé-dolgozat az aktív idősödés egy témakörében (3-5 oldal).
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való részvétel és az önellenőrző teszt eredményes elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: a beadandó dolgozat és az órai munka egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning önellenőrző tesztek

Kötelező irodalom:

Az Aktív idősödés témakör elektronikus tananyaga

Alan Walker: *Az aktív idősödés stratégiája* http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=951

Udvari Andrea (2013): Tevékeny élet időskorban is I - II. *Kapocs szociálpolitikai folyóirat* 12. évf. 2 - 3. sz.

Jászberényi József: Geroeducáció. *Magyar Gerontológia* 16, 39-93.

Dr. Széman Zsuzsa (2012): SKYPE az idősgondozásban. Egy intervenciós kutatás tapasztalatai. *Esély* 2.sz. 38-53.

Patyán László – Leleszi – Tróbert Anett Mária (2022): Az aktív idősödés egyéni és társadalmi dimenziói. *Máltai Tanulmányok* 4. sz. 78 – 93.o.

Ajánlott irodalom:

Branyiczki Réka: Az aktív idősödés egyéni tényezői. Az egészségi állapot és a munkaerő-piaci helyzet Magyarországon és Európában In.: *Társadalmi Riport 2020*, szerk.: Kolosi Tamás, Szelényi Iván, Tóth István György, Budapest 263 – 280.

European Parliament: Cohesion and ageing policy in the EU (2023): [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747104/EPRS_BRI\(2023\)747104_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747104/EPRS_BRI(2023)747104_EN.pdf)

AGE Platform Europe: Foster participation and active ageing (2024): https://www.age-platform.eu/content/uploads/2024/04/2nd-explainer_Participation-and-active-ageing.pdf

Wioletta Novak(2023): Elderly employment in the European Union: Active ageing or overcoming poverty? *Economia – Wroclav Economic Review* 29/1. 53 – 68.

<http://www.europarl.europa.eu/.../EPRS-AaG-542142-Open-Method-of-Coordination>

<https://statswiki.unece.org/display/AAI/Active+Ageing+Index+Home>

<http://www.oecd.org/employment/ageingandemploymentpolicies.htm>

<https://www.hegyvidek.hu/elet-a-hegyvideken/idoskoruaknak/szepkoruakert>

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Időskori szociális biztonság, nyugdíjrendszer Rövidített neve: Szociális biztonság Angol neve: Social security in older age, pension system Német neve: Soziale Sicherheit im Alter, Rentenversicherung Kódja: MIKOAKID008_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem) Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 1./ősz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 5 elmélet	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg a magyar nyugdíjrendszer alapjait és a nyugdíjbiztosítás főbb formáit Magyarországon és az Európai Unióban. Nyerjen átfogó képet a szabályozás dilemmáiról, főbb lehetőségeiről és következményeiről. Továbbá kapjon betekintést a jövő kockázatairól és lehetőségeiről.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • A nyugdíjrendszer alapjai és a nyugdíjbiztosítás fő formái • Az Európai Unió nyugdíjbiztosítással kapcsolatos alapelvei • Stratégiák • Nyugdíjbiztosítások számára vonatkozó intézkedések és hatásaik (A nyugdíj mértékének és értékének szabályozása, felelősség megosztásának átalakítása, a hozzájárulás (nyugdíjjárulék) mértékének szabályozása, a hozzájárulók számának növelése) • A hazai nyugdíjrendszer főbb jellemzői • Időskor és elszegényedés • A jövő kockázatai • Öngondoskodás módja és jellemzői					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri a hazai és Európai Unió nyugdíjrendszer alapjait, a nyugdíjbiztosítás főbb formáit, a szabályozás dilemmáit, képes a szociális biztonsággal kapcsolatos kihívások felismerésére, a problémák értelmezésére, figyelemmel kíséri az időskori szociális biztonságot érintő változásokat. Lehetőségei és szakmai kompetenciái szerint részt vesz a szociális biztonság megerősítésének programjaiban.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A hazai vagy európai nyugdíjrendszer egy aspektusának elemzéséről írt dolgozat (3-5 oldal).
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: Írásbeli kollokvium
Vizsgakövetelmények: Írásbeli kollokvium az adott szemeszter kezdetén részletezettek szerint. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Témakörök: • A nyugdíjrendszer fenntarthatóságának kérdései • Felelősség, szolidaritás, biztonság a Magyar nyugdíjrendszerben • Alacsony nyugdíjak társadalompolitikai kérdései • Alacsony nyugdíjból élés, szociális biztonság, életstratégiák - esettanulmány (választott eset elemzése alapján) • Önfelelősség és közfelelősség a szociális biztonsági rendszerekben
Segédletek: e-learning önellenőrző tesztek

Kötelező irodalom:

Mózer Péter (2014): Vakrepülésben. Pénzbeli ellátások és szociális közszolgáltatások szerepe az időskori biztonság megteremtésében. *Esély*, 1. sz. 94 - 112.

Mitchell A. Orenstein (2017): Globális nyugdíjpolitika. *Esély* 6. sz. 26 - 44.

Szikra Dorottya (2018): Távolodás ez európai szociális modelltől – a szegénység társadalompolitikája. *Magyar Tudomány* 179: (6) pp. 858-871.

Farkas, András (2019) Mit tanulhatunk az európai nyugdíjrendszerektől? BIZTOSÍTÁS ÉS KOCKÁZAT, 6 (4). pp. 56-87

Ajánlott irodalom:

Augusztinovics Mária (1999): Nyugdíjrendszerek és reformok az átmeneti gazdaságokban. *Közgazdasági Szemle*, XLVI. évf. 657-672.

John Miles (2007): Új társadalmi szerződés az idősekkel, *Esély* 6. sz. 3 - 45.

Németh György (2003): Esszé a nyugdíjrendszerekről, nyugdíjreformról I. *Külgazdaság*, 47. évf. 1. sz. 51 -76.

Vaskövi, Ágnes (2024) Pesszimista, realista vagy tudatos? – Magyar fiatalok nyugdíjvárakozásai. *GAZDASÁG ÉS PÉNZÜGY*, 11 (1). pp. 55-83.

Vaskövi, Ágnes - Ráduly, Dóra (2022) Nyugdíjrendszerek és nyugdíj-előtakarékossági formák a visegrádi országokban. *Biztosítás és Kockázat*, 9 (3-4). pp. 38-71.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősödéssel kapcsolatos jogi kérdések Rövidített neve: Jogi kérdések Angol neve: Legal issues related to ageing Német neve: Rechtsfragen im Zusammenhang mit der Alterung Kódja: MIKOAKID009_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. habil. Feith Helga Judit, főiskolai tanár Oktatók: Dr. habil. Feith Helga Judit, tanszékvezető főiskolai tanár (Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Társadalomtudományi Tanszék)					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
I. / őszi	évente	Kollokvium	9 elmélet	Kötelező	3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések , amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az <i>Idősödéssel kapcsolatos jogi kérdések</i> c. tantárgy legfontosabb célja, hogy megismertesse a hallgatókkal az általános, de a mindennapi jogalkalmazás során lényeges jogi terminológiákon túl, az idős populációhoz kapcsolódó specifikus jogi kérdéseket. A gyakorlatorientált tantárgy sikeres teljesítése hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy a végzést követően, a mindennapi munkájuk során sokkal jogtudatosabban járjanak el. Be tudják azonosítani a különféle jogi természetű problémákat és adekvát lépéseket tudjanak tenni ezek felmerülése esetén, különös tekintettel az esetleges jogi felelősségre vonás tekintetében.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: 1. Jogi alaptani bevezető (nemzetközi és hazai jogforrások az idősügyi területen; jogképeség és cselekvőképesség) 2. Speciális társadalmi csoportok a hazai jogalkotásban, különös tekintettel az idősekre 3. Integrált Jogvédelmi Szolgálat vonatkozó statisztikáin keresztül felmerülő jogi kérdések (pl. betegjogok, ellátottjogi kérdések) 4. Jogi felelősségtani alapok és kapcsolódó specifikus kérdések 5. Jogesetek elemzése, értékelése					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A tanárgyat sikeresen teljesítő hallgatók képesek lesznek arra, hogy az idősek ellátásához kapcsolódó, a velük való gondoskodás során felmerülő alapvető jogi fogalmakat szakszerűen kezeljék a gyakorlatban; képesek legyenek a különféle témaspecifikus programok, projektek vagy jogi aspektusból felmerülő problémák esetén a korrekt jogi cselekvési irányokat kijelölni, különös esetekben szakszerű segítséget kérni.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: nincs					
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van):					

Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel Az osztályzat kialakításának módja: szóbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Szóbeli vizsga párokban, az előre kiadott fogalmak ismertetésével és jogesetek értő elemzésével. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Vizsga témák: 1. "AKI ÁLLÍT, AZ BIZONYÍT" - tájékoztatás kérdéskörei 2. "JOGI NORMÁK ÚTVESZTŐJÉBEN" - jogforrások szintjei, formái 3. "TE JOGALANY VAGY EGYÁLTALÁN?" - jogképesség fogalma, ismérvei, alanyi köre, hatása az alapvető jogokra és kötelezettségekre 4. "BELÁTÁSA VAN ÖNNEK?" - cselekvőképesség jelentése, formái, gondnokság intézményei 5. „KI KIVEL ÁLL JOGVISZONYBAN?” - az egészségügyi és egyéb jogviszony alanyai, polgári jogi jelleg, felelősségi hatások 6. „A TOP 3 BETEGJOGI PROBLÉMA” – a betegjogi képviselői jelentésekben leggyakrabban megjelenő betegjogok 7. „A TOP 3 ELLÁTOTTJOGI PROBLÉMA” – az ellátottjogi képviselői jelentésekben leggyakrabban megjelenő ellátottjogok 8. "TÁRSADALOMRA VESZÉLYES?" - a büntetőjogi és szabálysértési felelősség jelentése, különbségei 9. „KÁRT OKOZOTT ÉS/VAGY SZEMÉLYISÉGI JOGSÉRTÉST?” – a polgári jogi felelősség legfontosabb szabályai, különbség a károkozás és a személyiségjogsértés között 10. "KIHEZ FORDULHATOK?" – mediáció, betegjogi és ellátottjogi képviselői rendszer (IJSZ)
Segédletek:

Kötelező irodalom:

1. Előadáson elhangzottak
2. Feith HJ – Marácz F. Természetes és jogi személyek az egészségügyben. *(kizárólag a természetes személyekre vonatkozó rész)* in: Feith HJ – Marácz F – Sztrilich AP. Egészségügyi jog. Kiadó: Akadémiai Kiadó; Online megjelenés éve: 2021; ISBN: 978 963 454 717 4; DOI: 10.1556/9789634547174; www.mersz.hu
3. Feith HJ – Sztrilich A. Betegjogok. in: Feith HJ – Marácz F – Sztrilich AP. Egészségügyi jog. Kiadó: Akadémiai Kiadó; Online megjelenés éve: 2021; ISBN: 978 963 454 717 4; DOI: 10.1556/9789634547174; www.mersz.hu
4. Feith HJ. Jogi felelősség az egészségügyi munkavégzés során. in: Feith HJ – Marácz F – Sztrilich AP. Egészségügyi jog. Kiadó: Akadémiai Kiadó; Online megjelenés éve: 2021; ISBN: 978 963 454 717 4; DOI: 10.1556/9789634547174; www.mersz.hu

Ajánlott irodalom:

1. Feith HJ – Marácz F – Sztrilich AP. Egészségügyi jog. Kiadó: Akadémiai Kiadó; Online megjelenés éve: 2021; ISBN: 978 963 454 717 4; DOI: 10.1556/9789634547174; www.mersz.hu
2. Integrált Jogvédelmi Szolgálat honlap vonatkozó részei <https://www.ijesz.hu/>
3. Albeck-Tóth L – Kussinszky A. Az idősek emberi jogai és a tapasztalható szemléletváltás, valamint a bentlakásos idősgondozás kihívásai ombudsmani szemmel. Esély Vol. 32. (2021) No. 2.pp. 3–21. DOI 10.48007/esely.2021.2.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Az idősödéssel járó fiziológiai változások, demencia I. Rövidített neve: Age-related changes I. Angol neve: Age-related physiological changes, dementia I. Német neve: Altersbedingte physiologische Veränderungen, Demenz I. Kódja: MIKOAKID010_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. habil. Kovács Éva, főiskolai tanár (Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar) Oktatók: Dr. habil. Kovács Éva, főiskolai tanár (Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar) Dr. Papp Magor Dr. Szaszko Anikó					
Tantárgyfélév: I. / őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 6 elmélet	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg az idősödés testi-lelki-szellemi kihívásainak legfontosabb tényezőit: az idősödő szervezet fő jellemzőit, a leggyakoribb időskori betegségeket. Ismerje meg az időskori mentális zavarokat, ide értve az időskori depressziót, az időskori feledékenységet, az időskori Alzheimer-kórt, továbbá ezek felismerését, kezelésük fontosabb módjait és a zavarral együttélés lehetőségeit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - Idősödő szervezet - Időskori mentális betegségek - Demencia					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes figyelembe venni azokat a betegségeket és állapotokat, amelyekkel az idős emberekkel való foglalkozás során szembesülhet. Képes az időskori betegségekből és állapotokból adódó problémák elemzésére, törekszik azoknak - a lehetőség szerinti – megoldására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Kontakt órákon való aktív részvétel. Beadandó készítése órán megadott szempontok szerint.					

Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Írásbeli kollokvium az adott szemeszter kezdetén részletezettek szerint. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Témakörök: • Idősödő szervezet • Időskori mentális betegségek • Demencia
Segédletek: Órai előadások anyaga, e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: Pék Győző (2014): Egészségpszichológiai szempontok időskorban. In Kállai János – Varga József – Oláh Attila (szerk.): Egészségpszichológia a gyakorlatban. Budapest: 469-491. Péternári Erika – Székely Miklós – Balaskó Márta (2013): Az idősödő szervezet: táplálkozás, mozgás és fiziológiai változások In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringier, I. (szerk.) Az időskorúak egészségpszichológiája. Budapest: 151-178. Ajánlott irodalom: Kerekes Zsuzsanna, Karádi Kázmér (2013): Időskori kognitív változások összefüggései a mindennapi életvezetéssel. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringier, I. (szerk.) Az időskorúak egészségpszichológiája. Budapest: 263-288.

Kerekes Zsuzsanna (2013): Idősödő személyiség és fejlődés. In Kállai, J. – Kaszás, B.

Tiringer, I. (szerk.) Az időskorúak egészségpszichológiája. Budapest: 245-261.

Kovács Attila (2013): Mentális betegségek időskorban. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringer, I.

(szerk.) Az időskorúak egészségpszichológiája. Budapest: 195-212.

Kopp Mária - Skrabski Árpád (2009): Magyar lelkiállapot az ezredforduló után.
Távlatok: világnézet, lelkiség, kultúra, 2009. (19. évf.) 86. sz., 32-52.,

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Az idősödéssel járó fiziológiai változások, demencia II. Rövidített neve: Age-related changes II. Angol neve: Age-related physiological changes, dementia II. Német neve: Altersbedingte physiologische Veränderungen, Demenz II. Kódja: MIKOAKID010_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. habil Kovács Éva, főiskolai tanár (Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar) Oktatók: Dr. habil Kovács Éva, főiskolai tanár (Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar)					
Tantárgyfélév: II./ tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 6	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Az idősödéssel járó fiziológiai változások, demencia I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg az életmódnak – különös tekintettel a fizikai aktivitásnak és a táplálkozásnak – a kognitív hanyatlás késleltetésében, megelőzésében betöltött szerepét. A hallgató ismerje meg az időskorúak testmozgásának, fizikai aktivitásának alapfogalmait, valamint a fizikai aktivitásnak az idős ember szempontjából tekintett motivációs és akadályozó tényezőit. A hallgató betekintést kapjon – néhány hazai és nemzetközi példán keresztül – a demencia megelőzése, késleltetése érdekében indított életmódváltató-programok megvalósításába.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: – A testmozgás és a fizikai aktivitás meghatározása, formái – A fizikai aktivitás preventív hatása – A preventív hatás mechanizmusa – A fizikai aktivitás adagolása – A táplálkozás és a kognitív képességek kapcsolata – Egyéb életmódtényezők szerepe a kognitív képességek időskori megőrzésében – Motivációs és akadályozó tényezők					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes felismerni azokat a mozgásformákat, amelyektől várható az időskori fizikai és mentális funkciók megőrzése, azok hanyatlásának késleltetése. Képes – aktív vagy passzív					

résztvételével, esetleg döntéseivel – támogatni az idős korúak fenti képességeit célzó komplex programok alapelvei mentén szervezett helyi szintű programokat.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: beadandó munka elkészítése, a hallgató saját környezetében (lakhely vagy munkahely) az idős emberek számára kínált mozgásprogramok feltárása, összegyűjtése.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Kollokvium az adott szemeszter kezdetén részletezettek szerint. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: MOZGÁS! A fizikai aktivitás egészségmegőrző és gyógyító hatása. https://semmelweis.hu/nepegeszsegtan/files/2018/11/1819_AOKgy11_mozgas.pdf Kovács Éva, Mészáros Lászlóné: Mit jelentsen a "mozgásgazdag életmód" az idős korúak számára? MEDICUS UNIVERSALIS 50 : 5 pp. 209-212. , 4 p. (2017) https://repo.lib.semmelweis.hu/handle/123456789/4661 Mile M., Tatai C., Fábián B., & Csiki Z. (2020). A fizikai aktivitás hatásai az időskori kognitív működésre. Orvosi hetilap, 161(5), 163–168. https://doi.org/10.1556/650.2020.31643 EGÉSZSÉGES IDŐSÖDÉS Az egészségfejlesztés lehetőségei idős korban LAMPEK Kinga – RÉTSÁGI Erzsébet. (Pécs, 2015) https://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/!Palyazati/sport2/EgeszsegesIdosodesJ.pdf 82-102. oldal Ajánlott irodalom: Makra Gabriella, Balogh László: A FIZIKAI AKTIVITÁS ÉS A KOGNITÍV KÉPESSÉGEK KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA. Debreceni Egyetem, Sporttudományi Koordinációs Intézet, Debrecen https://core.ac.uk/download/pdf/161871439.pdf

Balas, E. A., Kováts, T., Mikulán, R., Székács, B., Török, L., & Kollai, B. (2021). Sportolás elektronikus monitorozással időskorban [Athletic fitness development with electronic monitoring in older adult]. Orvosi hetilap, 162(51), 2061–2066.

<https://doi.org/10.1556/650.2021.32285>

<https://real.mtak.hu/145620/1/Sportolaselektronikus.pdf>

Sport időskorban: sok figyelemmel!

https://medicalonline.hu/gyogytas/cikk/sport_idoskorban_sok_figyelemmel

Ács Pongrácz: A mozgás mint gyógyszer. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet.

<https://www.etk.pte.hu/public/upload/files/efop343/TothMiklos-MozgasGyogyszer-net.pdf>

30-32. oldal; 39-51. oldal; 52-59. oldal

A Szenior Örömtáncról. <https://www.szeniortanc.hu/az-%C3%B6r%C3%B6mt%C3%A1ncr%C3%B3l/>

Együk egészségessé magunkat! <https://szocialisportal.hu/etrend/>

Receptek. <https://szocialisportal.hu/tema/receptek/>

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Az élethosszig tartó személyiségfejlődés, időskori életfeladatok Rövidített neve: Élethosszig tartó személyiségfejlődés Angol neve: Lifelong personal development, life tasks in old age Német neve: Lebenslange persönliche Entwicklung, Lebensaufgaben im Alter Kódja: MIKOAKID011_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Semsey Gábor, mesteroktató					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 4 elmélet	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg az élethosszig tartó személyiségfejlődés eriksoni modelljét, valamint mindezek tükrében az időskori életfeladatokat.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Eriksoni modell • Időskori életfeladatok • A sikeres idősödés modelljei					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes az idősödéssel járó speciális szükségletek és igények felmérésére a tervezési folyamatok során. Képes az időskori személyiségfejlődési szakasz sajátosságainak figyelembe vételére munkaterületén. Felismeri az időskori életminőséget befolyásoló tényezőket. Képes az életvezetéssel kapcsolatos problémák elemzésére. A hallgató kor-barát (age-friendly) szemlélettel végzi munkáját, képviseli és terjeszti a halálíg tartó fejlődés koncepcióját, törekszik az autonómia lehető legtovább való megőrzésének támogatására az időkörében.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: -					

Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: szóbeli kollokvium.
Vizsgakövetelmények: Szóbeli kollokvium. Tételhúzás, értékelés: ötfokozatú érdemjegy. A vizsga témakörei: 1. Az egyén pszichoszociális fejlődés modellje Erikson szerint 2. Az időskori életszakasz jellemzői Erikson szerint 3. Az egyes életszakaszok jellegzetes kihívásainak összefüggése az idősödéssel 4. Időskori életfeladatok 5. A sikeres idősödés modelljei
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: Az idősödés kihívásai és az élethosszig tartó személyiségfejlődés témakör elektronikus tananyaga Buda Béla (2003): <i>Személyiség és emberi kapcsolatok az öregkorban</i>. In Buda Béla. <i>A lélek egészsége. A mentálhigiéné alapkérdései</i>. Budapest: 184-210. Frankl Viktor E. (2005): <i>Idő és felelősség</i>. In Frankl, Viktor E., <i>Az ember az értelemre irányuló kérdéssel szemben</i>. Budapest: 31-34. Frankl Viktor E. (2005): <i>Szenvedés az értelmetlen élettől</i>. In Frankl, Viktor E., <i>Az ember az értelemre irányuló kérdéssel szemben</i>. Budapest: 46-51. Frenkl Sylvia – Rajnik, Mária (2005): <i>Életesemények a fejlődéslélektan tükrében</i>. Simmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest. Horváth-Szabó Katalin (2007): <i>A harmadik utazás: az idős ember élete</i>. <i>Embertárs</i> 2007/1. Horváth-Szabó Katalin (2007): <i>A házasság és a család belső világa</i>. Simmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest. Kerekes Zsuzsanna (2013): <i>Idősödő személyiség és fejlődés</i>. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringier, I. (szerk.) <i>Az időskorúak egészségpszichológiája</i>. Budapest: 245-261. Kopp Mária - Skrabski Árpád (2009): <i>Magyar lelkiállapot az ezredforduló után. Távlatok: világnézet, lelkiség, kultúra, 2009. (19. évf.) 86. sz., 32-52.</i>, http://www.tavlatok.hu/86/86kopp_skrabski.pdf <i>Október elseje, az idősök világnapja 2012 – a tevékeny idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve. Statisztikai Tükör 2012/75</i>, http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/oregekvilagnap12.pdf Pék Győző (2014): <i>Egészségpszichológiai szempontok időskorban</i>. In Kállai János – Varga József – Oláh Attila (szerk.): <i>Egészségpszichológia a gyakorlatban</i>. Budapest: 469-491.

Széman Zsuzsa (2013): *A tartósan gondozott idősök életminőségének javítása. Andragógia és Művelődéstudomány*, 2013/2. sz., 19-24.,

http://epa.oszk.hu/03000/03012/00002/pdf/EPA03012_andragogia_2013_2.pdf

Széman Zsuzsa (2008): *Ki az idős? – Az öregedés különböző szempontjai. Esély*, 2008/3 sz., 3-15.; http://www.esely.org/kiadvanyok/2008_3/SZEMAN.pdf

Széman Zsuzsa (2012): *Skype az idősgondozásban: egy intervenciós kutatás tapasztalatai. Esély*, 2012/2. sz., p. 38-

53.; http://www.esely.org/kiadvanyok/2012_2/szeman.pdf

Tróbert Anett Mária (2009): *Az időskori lelki gondozás: lehetőségek és kihívások. Embertárs* 2009/2. sz.

Ajánlott irodalom:

Egészségfelmérés (ELEF) 2009, *Statisztikai Tükör* 2010/50. sz.,

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/jel/jel310021.pdf>

ELEF 2014, In: *Statisztikai Tükör* 2015/29. sz.,

www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/elef14.pdf

Good health adds life to years – Global brief for World Health Day 2012, Geneva:

WHO. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/70853/1/WHO_DCO_WHD_2012.2_eng.pdf

Időügyi Nemzeti Stratégia, 2009.

<http://www.parlament.hu/irom38/10500/10500.pdf> (2014.03.04.)

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Aktív idősödés és mentálhigiéné I. Rövidített neve: Mentálhigiéné I. Angol neve: Active ageing, mental health I. Német neve: Aktives Altern, seelische Gesundheit I. Kódja: MIKOAKID012_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Semsey Gábor, mesteroktató					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg a lelki egészség szerepét az aktív idősödésben. Képes legyen az idősödés folyamatjellegének megragadására, a prevenciós lehetőségek felismerésére és a kapcsolódó fogalmak, mint a kiégés, az életközépi krízis, a gondozásból fakadó kimerülés, és az aktív idősödés munkaerőpiaci jelentőségének értelmezésére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Aktív idősödés, prevenció, öngondoskodás • Munkahelyi kiégés • Családi idősgondozás és kimerülés • Életközépi krízis					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri a prevenció és az aktív idősödés fogalmát, felismeri ezek munkaerőpiaci jelentőségét. Ismeri a kiégés és az életközépi krízis fogalmait, a családi idősgondozás kihívásait, és az e területekhez kötődő legfontosabb prevenciós lépéseket. Képes a kiégés, az életközépi krízis, a gondozási megterheltség rizikófaktorainak felismerésére, mindezek munkaerőpiaci					

hatásainak elemzésére. Képviseli az aktív idősödés integrációs elemeit, munkaerőpiaci jelentőségét.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:
Nincs.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele : Az órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: gyakorlati jegy, az órai munka értékelése.
Vizsgakövetelmények : Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek : e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom : Az Aktív idősödés, mentálhigiéné és munkaerőpiac témakör elektronikus tananyaga Asztalos Bernadett – Tróbert Anett Mária: Aktív idősödés és mentálhigiéné. In <i>Embertárs</i> 2019/2, 95-102. Barabás Katalin (2013): Az idősor kultúrantropológiája. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringner, I. (szerk.) <i>Az idősorúak egészségpszichológiája</i> . Budapest: 27-44. Brettner Zsuzsanna – Mucsi Georgina (2013): A szociális munka szerepe az idősorúak fizikai, szellemi és szociális aktivitásának megőrzésében In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringner, I. (szerk.) <i>Az idősorúak egészségpszichológiája</i> . Budapest: 119-136. Kerekes Zsuzsanna – Kállai János (2013): Társas támogatás, szociális integráció, magány és intimitás idősorban. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringner, I. (szerk.) <i>Az idősorúak egészségpszichológiája</i> . Budapest: 303-336. Ónody Sarolta: Kiegészi tünetek (burnout szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei, <i>Új Pedagógiai Szemle</i> , 2001. május, 51. évf. 5. szám https://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Onody-Kiegesi.html Széman Zsuzsa (2013): Az idősorúakkal kapcsolatos attitűdök, előítéletek, nemzetközi és hazai vizsgálatok tapasztalata alapján. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringner, I. (szerk.) <i>Az idősorúak egészségpszichológiája</i> . Budapest: 85-103. Fekete Sándor (2010): Segítő foglalkozások kockázatai – helper-szindróma és burnout-jelenség. In Dr. Pilling János (szerk.) <i>A halál, a haldoklás és a gyász kultúrantropológiája és pszichológiája (szöveggyűjtemény)</i> . Budapest: 189–202. Ajánlott irodalom :

Mekis D. János (2013): Az időskor az irodalomban és a művészetekben. In Kállai, J. – Kaszás, B. – Tiringier, I. (szerk.) *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Budapest: 45-62.

Bergner, Thomas M.H.: *Burnout. A kiégés megelőzése 12 lépésben*. Z-Press Kiadó, Miskolc, 2012.

Piczil Márta - Pikó, Bettina (2012): *Az ápolás, mint hivatás*. Magatartástudományi elemzés. JATE PRESS, Szeged.

Hegedűs Katalin, Riskó Á., Mészáros E.: A súlyos betegekkel foglalkozó egészségügyi dolgozók testi és lelkiállapota. In *Lege Artis Medicinae* 14.évf., 2004:11, 786–793.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Aktív idősödés és mentálhigiéné II. Rövidített neve: Mentálhigiéné II. Angol neve: Active ageing, mental health II. Német neve: Aktives Altern, seelische Gesundheit II. Kódja: MIKOAKID012_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Semsey Gábor, mesteroktató					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 15 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Aktív idősödés és mentálhigiéné I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgató ismerje meg a legfontosabb kiegész-prevenációs eszközöket, és azok alkalmazási területeit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Prevenációs tevékenységek elmélete és gyakorlata • Önsegítő csoportok • A szupervízió • Egyéni és csoportos szupervízió • Team szupervízió • Intervízió					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató mentálhigiénés szemlélettel törekszik a munka-higiéné megőrzésére, a kiegész-prevenáció alkalmazására saját életében, és támogatja ebben munkatársait is. Képviseli a családi gondozók támogatásának szükségességét.					

Lehetőségeihez mértén támogatja az idősödő korosztály munkaerőpiaci részvételét. Részt vesz kiegészítő-prevenációs programok megvalósításában. Támogatja a családi gondozók életminőségének javítását.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Nincs
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való részvétel. Az elektronikus tananyag feladatainak elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: Gyakorlati jegy. Az órai aktivitás értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: Az Aktív idősödés, mentálhigiéné és munkaerőpiac témakör elektronikus tananyaga Bagdy Emőke: Mi a szupervízió, az önismereti munka és a pszichoterápia? <i>Pszichoterápia</i> 1997, 6, 425-431. Deák Enikő: Mentálhigiénés támogató csoport szociális munkások számára. <i>Erdélyi Társadalom</i>, 2017, 15:2, 41-51. Debrecenyi Károly István: Ahol kérdések vannak, ott válaszok is vannak... <i>Kharón</i> 2001 (5), 76-89. http://epa.niif.hu/02000/02002/00012/pdf/2001-tavasz-nyar_debrecenyi-ahol.pdf Szombathyné Nemes Éva (2015): Reziliencia, avagy a boldogulási képesség és a szupervízió. In Borbás Krisztina: <i>Rálátás: szupervíziós folyamat védőnők számára</i>, Budapest, Állami Egészségügyi Ellátó Központ. 83-96. https://szupervizorok.hu/UserFiles/files/Nemes%20%C3%89va_Reziliencia_avagy%20a%20boldogul%C3%A1si%20k%C3%A9pess%C3%A9g%20%C3%A9s%20a%20szuperv%C3%ADzi%C3%B3.pdf Ajánlott irodalom:

Asztalos Bernadett (2018): Mentőöv problémás családokkal dolgozó segítő szakembereknek: Rövid idő alatt is lehet eredményes esetmegbeszélő? In Torgyik Judit (szerk.): *Néhány társadalomtudományi kutatás és innováció*. International Research Institute, Komárno, 219-227.

Mártháné Megyesi Mária (2010): Esetmegbeszélés. In *Módszertani ajánlások szociális szolgáltatóknak. Esetmegbeszélés, közösségi szociális munka, mediáció*. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 4-9. <http://mek.oszk.hu/16000/16071/16071.pdf>

Pénzes Eszter (1999): Segítők segítése. Szupervízió. Ursus Kft, Budapest

Tom Andersen (1990): *A visszajelző csoport - Párbeszéd a párbeszédről*. Családterápiás sorozat 4., Animula Kiadó, Budapest

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Életvégi kérdések Rövidített neve: Életvégi kérdések Angol neve: End-of-life issues Német neve: Fragen zum Lebensende Kódja: MIKOAKID013_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktató: Dr. habil Hegedűs Katalin egyetemi docens (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet)					
Tantárgyfélév: I./ őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 6 elmélet	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgatók ismerjék meg azokat a lehetőségeket, amelyek segíthetnek a halál-tabu lebontásában: az új rítusok kialakításának módjait, a hospice-palliatív ellátás jelentőségét, az életük végén levő emberek jogait és fizikai, pszichés és spirituális támogatásuk lehetőségeit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • a veszteség és gyász elméleti háttere • a haldoklás mint veszteség • kommunikáció a haldokló beteggel és családjával • a haldokló betegek jogai • a hospice-palliatív ellátás jelentősége • az életvégi döntések lehetőségei • az életvégi tervezés					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri és szakszerűen használja az élet végével kapcsolatos, a veszteség, a haldoklás, a méltóság, az életvégi jogok és döntési lehetőségek fogalmait és jó gyakorlatait. Képes az életvégi igények, lehetőségek feltérképezésére. Felismeri a haldokló beteg és családja veszteségeit, a haldokló beteggel való kommunikáció sajátosságait, a krónikus ellátás és a hospice-palliatív ellátás közötti különbségeket. Ismeri a méltóságterápia jelentőségét, a haldokló betegek jogait, az életvégi döntések lehetőségeit. Képes az igényeket a helyi szinten akadályozó tényezők felismerésére, a feltárt problémák önálló elemzésére. Képviseli és szakmai kompetenciái szerint terjeszti azokat a programokat, kommunikációs modelleket, amelyek segítenek a halál-tabu lebontásában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:					

Beadandó esszé dolgozat a tantárgyi tematika egy témakörében (3-5 oldal). Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: kollokvium, a beadandó dolgozat és bemutatásának egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Írásbeli kollokvium az adott szemeszter kezdetén részletezettek szerint. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Témakörök: • a veszteség és gyász elméleti háttere • a haldoklás mint veszteség • kommunikáció a haldokló beteggel és családjával • a haldokló betegek jogai • a hospice-palliatív ellátás jelentősége • az életvégi döntések lehetőségei • az életvégi tervezés
Segédletek: e-learning tananyag Kötelező irodalom: Csikós Ágnes (szerk.) (2022): Palliatív ellátás. Medicina Kiadó. 1., 10., 11., 12. fejezet Ajánlott irodalom: Bokorovics Tímea - Hegedűs Katalin (2025): Gyakori kérdések és válaszok a hospice-ról. Budapest: Oriold Kiadó Chochinov, Harvey (2014): Méltóságterápia. Utolsó szavak az utolsó napokra. Budapest: Oriold Kiadó. Csikós Dóra (2016): Az életvégi igények érvényesülésének elősegítése az orvos-beteg kommunikációban - A Serious Illness Care Program bemutatása. Kharon, 2016; 20 (3): 1-19. Gawande, Atul (2015): Mert egyszer meghalunk. Az orvostudomány és ami a végén számít. Budapest, Tercium Kiadó.

Hegedűs Katalin (2017): Létezik-e jó halál? Budapest: Oriold Kiadó.

Hegedűs Katalin, Farkas Attila, Lukács Miklós (2024): Hospice betegellátás, 2023. Kharón Thanatológiai Szemle, 2024. 28 (3): 1-13.

James, John- Friedman, Russell (2011): Gyógyulás a gyászból, Zafir Press.

Kharón Thanatológiai Szemle c. folyóirat tanulmányai (ingyenesen letölthetők):

<https://kharon.hu>

Nuland, Sherwin (2002): Hogyan halunk meg? Budapest, Akkord Kiadó.

Pilling János (szerk.) (2010): A halál, a haldoklás és a gyász kultúrantropológiája és pszichológiája. Budapest: Semmelweis Kiadó.

Singer Magdolna (2021): Gyászkísérés. Együtt a bánat és a feldolgozás útján. HVG Könyvek.

Zana Ágnes (2018): Mit mondjak? Hogyan mondjam? Budapest: Kossuth Kiadó.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Tevékenységkísérés I. Rövidített neve: Tevékenységkísérés I. Angol neve: Reflexions on practice seminar I. Német neve: Praxisbetreuung I. Kódja: MIKOAKID014_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus Dr. Semsey Gábor, mesteroktató					
Tantárgyfélév : 1./ősz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 13 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az idősor kihívásaihoz kötődő problémák tárgyalása a saját munkaterületen, segítő attitűd fejlesztése sok szempontú konzultálás, csoportszintű elemzés technikáival. Az alkalmakon fejlesztjük az idősorokhoz való viszony témájában felmerülő nehézségekre ("vakfoltok") és sikerekre való reflektálás készségét. Érzékenyítő munkát folytatunk a hallgatók saját mentálhigiénéjére vonatkozóan. A stúdium lehetőséget ad a képzésen tanult ismeretek integrálására, mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Minden egyes hallgató bemutatja saját kapcsolódását a témához • A szemináriumi csoport peer-szupervíziós jelenléttel vesz részt a hallgató integrációs munkájában					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:					

A hallgató képes a prevencióhoz és aktív idősödéshez kapcsolódó fogalmak gyakorlati alkalmazására, értelmezésére, a témához kötődő, saját munkaterületéhez kapcsolódó kihívások és lehetőségek azonosítására. Tudatosan építi saját önismeretét, önreflexív módon építi be munkájába a személyiségfejlődéssel kapcsolatos alapismereteit.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Intézményleírás, és saját tevékenység dokumentálása írásbeli dolgozat formájában, melyben részletezve vannak a tevékenységi területek és az idősügy témájához való lehetséges kapcsolódási pontok.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való aktív részvétel és beadandó dolgozat a saját tevékenységéről az idősödés kapcsán, intézmény bemutatással. Az osztályzat kialakításának módja: Az osztályzat kialakításánál egyaránt szerepet játszik az órai aktivitás és a feltételek teljesítése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom:-

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Tevékenységkísérés II. Rövidített neve: Tevékenységkísérés II. Angol neve: Reflexions on practice seminar II. Német neve: Praxisbetreuung II. Kódja: MIKOAKID014_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus Dr. Semsey Gábor, mesteroktató					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 9 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Tevékenységkísérés I.					
További képzések , amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az idősor kihívásaihoz kötődő problémák tárgyalása a saját munkaterületen, segítő attitűd fejlesztése sok szempontú konzultálás, csoportszintű elemzés technikáival. Az alkalmakon fejlesztjük az idősorokhoz való viszony témájában felmerülő nehézségekre ("vakfoltok") és sikerekre való reflektálás készségét. Érzékenyítő munkát folytatunk a hallgatók saját mentálhigiénéjére vonatkozóan. A stúdium lehetőséget ad a képzésen tanult ismeretek integrálására, mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Minden egyes hallgató bemutatja saját kapcsolódását a témához • A szemináriumi csoport peer-szupervíziós jelenléttel vesz részt a hallgató integrációs munkájában					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes a prevencióhoz és aktív idősödéshez kapcsolódó fogalmak gyakorlati alkalmazására, értelmezésére, a témához kötődő, saját munkaterületéhez kapcsolódó kihívások és lehetőségek azonosítására. Tudatosan építi saját önismeretét, önreflexív módon építi be munkájába a személyiségfejlődéssel kapcsolatos alapismereteit.					

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Nincs
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való jelenlét. Az osztályzat kialakításának módja: Gyakorlatok elvégzése. Az osztályzat kialakításánál döntő szerepet játszik az órai aktivitás.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Projektmenedzsment alapjai I. Rövidített neve: Projekt I. Angol neve: Basics of Projectmanagement I. Német neve: Grundlagen des Projektmanagements I. Kódja: MIKOAKID015_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 1./ősz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 11 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy lehetőséget ad a hallgatóknak, hogy ne csak elméletben ismerkedjenek meg a mentálhigiénés projektmenedzsment főbb elemeivel, hanem annak idősügyi témájú munkájukba való integrálási lehetőségeit interaktív módon keressék. Cél a feladatorientált és menedzserszemléletű gondolkodás megismerése, saját tevékenységükből hozott példákön keresztül megtapasztalása, mely felkészültebbé teheti a hallgatót, hogy sikerebben megbirkózzon akár az összetettebb feladatok lebonyolításával. A végzett hallgatók gyakorlati ismereteik birtokában képessé válhatnak a projektötletek és a rendelkezésre álló forráslehetőségek felismerésére, cél- és feladatorientált és menedzsmentszemléletű gondolkodásra munkájuk során, a felmerülő feladatok projektszerű megfogalmazására, nyomon követésére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - Saját területen egy akció megtervezésének és kivitelezésének főbb elemeinek összegyűjtése: - A cél, célcsoport meghatározása. - SMART szempontú elemzés. - Igényfelmérés.					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri a mentálhigiénés szemléletű projektmenedzsment alapfogalmait, a feladatorientált menedzsergondolkodás lépéseit. Képes egy projekthez kapcsolódó igényfelmérés lebonyolítására.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: írásbeli beadandó dolgozat elkészítése „Projektmenedzsment módszertanával kidolgozott időügyi projekt megtervezése” címmel, melyben a hallgató a szemináriumon jóváhagyott saját projekt témáját fejti ki a tematikának megfelelő szempontrendszer szerint.
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírásfeltétele: Az órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: Az osztályzat kialakításánál egyaránt szerepet játszik az órai aktivitás és a feltételek teljesítése – az írásbeli beadandó dolgozat elkészítése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: Projektmenedzsment témakör elektronikus tananyaga Asztalos Bernadett: Szociális munka és projektmenedzsment, In: Karlovitz János Tibor (szerk.), <i>Elmélet és gyakorlat a neveléstudományok és szakmódszertanok köréből</i>, Komárno, Szlovákia, International Research Institute, 2018, 202-209. http://www.irisro.org/pedagogia2018januar/53AsztalosBernadett.pdf Ajánlott irodalom:

Asztalos Bernadett – Járay Márton – Szentjóbi Ottó: *Álom, terv, tett. Gyakorlati útmutató és példatár mentálhigiénés projektekhez*, Antropos Mentálhigiénés Egyesület, 2017.
<http://mental.semmelweis.hu/hu/kiadvanyok/e-konyvek>

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Projektmenedzsment alapjai II. Rövidített neve: Projekt II. Angol neve: Basics of Projectmanagement II. Német neve: Grundlagen des Projektmanagements II. Kódja: MIKOAKID015_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE EKK Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Dr. Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Projektmenedzsment alapjai I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy lehetőséget ad a hallgatóknak, hogy ne csak elméletben ismerkedjenek meg a mentálhigiénés projektmenedzsment főbb elemeivel, hanem annak idősügyi témájú munkájukba való integrálási lehetőségeit interaktív módon keressék Cél a feladatorientált és menedzserszemléletű gondolkodás megismerése, saját tevékenységükből hozott példákön keresztül megtapasztalása, mely felkészültebbé teszi a hallgatót, hogy sikerebben megbirkózzon akár az összetettebb feladatok lebonyolításával. A végzett hallgatók gyakorlati ismereteik birtokában képessé válhatnak a projektötletek és a rendelkezésre álló forráslehetőségek felismerésére, cél- és feladatorientált és menedzsmentszemléletű gondolkodásra munkájuk során, a felmerülő feladatok projektszerű megfogalmazására, nyomon követésére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Végrehajtás megtervezése. • Lehetséges kockázatok elemzése, a várható akadályok beépítése a cselekvési alternatívába. • Összehangolt team-munka a kezdetektől a befejezésig, feladatlista megalkotása. • Monitoring és kiértékelés.					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes egy projekthez kapcsolódó igényfelmérés kiértékelésére, a megvalósításhoz kapcsolódó team építésre és feladatterv összeállítására. Sikeresen birkózik meg összetettebb feladatok lebonyolításával, nyomon követésével. Törekszik a projektmenedzsment szemléletének alkalmazására munkájában, időügyi tevékenységeiben. Előmozdítja az időügy területén mentálhigiénés szemléletű projektek megvalósulását.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Írásbeli beadandó dolgozat „Projektmenedzsment módszertanával kidolgozott időügyi projekt megtervezése és kiértékelése” címmel, melyben a hallgató a szemináriumon jóváhagyott, a Projekt I. tantárgy keretében megkezdett projekttervet folytatja, kibővítve a Projekt II. tantárgy tematikában szereplő szempontrendszer szerint.
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az órákon való jelenlét, az írásbeli beadandó dolgozat elkészítése. Az osztályzat kialakításának módja: Az osztályzat kialakításánál egyaránt szerepet játszik az órai aktivitás és a beadandó értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning tananyag feladatai Kötelező irodalom: Projektmenedzsment témakör elektronikus tananyaga Asztalos Bernadett: Szociális munka és projektmenedzsment, In: Karlovitz János Tibor (szerk.), <i>Elmélet és gyakorlat a neveléstudományok és szakmódszertanok köréből</i>, Komárno, Szlovákia, International Research Institute, 2018, 202-209. http://www.irisro.org/pedagogia2018januar/53AsztalosBernadett.pdf Ajánlott irodalom: Asztalos Bernadett – Járay Márton – Szentjóni Ottó: <i>Álom, terv, tett. Gyakorlati útmutató és példatár mentálhigiénés projektekhez</i>, Antropos Mentálhigiénés Egyesület, 2017. http://mental.semmelweis.hu/hu/kiadvanyok/e-konyvek

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Szakdolgozat I. Rövidített neve: Szakdolgozat I. Angol neve: Thesis Preparation I. Német neve: Abschlussarbeit I. Kódja: MIKOAKID016_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 2 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja, hogy a hallgató megismerje a szakdolgozat és tudományos írásos munkák készítésének kritériumait, munkamódszereit, ki tudja választani és meg tudja indokolni azt a témakört, amelyben saját szakdolgozati témáját írni fogja, meg tudja fogalmazni a választott témájának munkacímét, célkitűzéseit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A szakdolgozat elkészítési folyamatának segítése.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes integrálni a képzés során megszerzett ismereteket. Felismeri az idősödéssel összefüggő társadalmi kihívásokat makro, mezo és mikro szinten is. Felismeri saját szakterületén az aktív idősödés gyakorlati megvalósításának új útjait, törekszik innovatív jó gyakorlatok meghonosítására, kidolgozására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: részletes szakdolgozati előterv elkészítése, leadása. A hallgató beadandó dolgozatban részletezi, előre megadott szempontrendszer szerint és irodalomjegyzékkel a szakdolgozata témáját, valamint mellékeli a tervezett dolgozat tartalomjegyzékét.					
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van):					

Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Órákon való részvétel Az osztályzat kialakításának módja: a szakdolgozati előterv elkészítése, egytől ötig terjedő skálán való értékelése. Az osztályzat kialakításánál egyaránt szerepet játszik az órai aktivitás és a feltételek teljesítése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: - Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Szakdolgozat II. Rövidített neve: Szakdolgozat II. Angol neve: Thesis Preparation II. Német neve: Abschlussarbeit II. Kódja: MIKOAKID016_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Prof. Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 3 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Szakdolgozat I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja, hogy a hallgató a szakdolgozati előtervben megjelölt témát konkretizálja, ahhoz tartalomjegyzéket és irodalomjegyzéket rendeljen és a szakdolgozatának témáját 5 oldalas dolgozatban kifejtse.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A szakdolgozat elkészítési folyamatának segítése.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató képes integrálni a képzés során megszerzett ismereteket. Felismeri az idősödéssel összefüggő társadalmi kihívásokat makro, mezo és mikro szinten is. Felismeri saját szakterületén az aktív idősödés gyakorlati megvalósításának új útjait, törekszik innovatív jó gyakorlatok meghonosítására, kidolgozására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: a szakdolgozat beadása, vagy írásbeli dolgozat elkészítése a szakdolgozati témában, melynek tartalma: a szakdolgozati előtervben megjelölt téma konkretizálása, kifejtése 5 oldalas esszében, ehhez csatolni kell tartalomjegyzéket és legalább 10 tételből álló irodalomjegyzéket.					
Jelenléti kötelezettség (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás feltétele: órákon való részvétel.					

Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka és az írásbeli dolgozat vagy a szakdolgozat elkészítése, egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: A szakdolgozat beadása, vagy írásbeli dolgozat elkészítése a szakdolgozati témában. Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: - Kötelező irodalom: Szakdolgozati tájékoztató füzet és a tanórák elektronikus tananyaga (elérhető a Moodle felületen) Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Gazdasági kihívások, munkaerőpiac Rövidített neve: Gazdasági kihívások Angol neve: Economic challenges, labour market Német neve: Wirtschaftliche Herausforderungen Kódja: MIKOAKID017_1M					
Tantárgyfelelős: Prof. Dr. habil. Pethesné Dávid Beáta, egyetemi tanár Oktatók: Molnár Szilárd Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem)					
Tantárgyfélév: II. / tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 12	Jelleg: Kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Demográfia Az aktív idősödés koncepció fejlődése Időskori szociális biztonság, nyugdíjrendszer Idősödéssel kapcsolatos jogi kérdések					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A társadalom idősödése a jóléti társadalmak egyik legnagyobb kihívása a 21. században. A születéskor várható élettartam Magyarországon 1900-ban 37,4 év volt. Ez mára 75,5-re nőtt, de Japánt tekintve ez már lehet 85 év is. Azaz 100 év alatt nyertünk egy második életet, de mit kezdünk ezzel a második élettel? Gazdasági, társadalmi fenntarthatóság szempontjából mit kezdünk majd a szuperidős társadalmunkkal, hiszen 2050-ben várhatóan ebbe a klubba fog tartozni Magyarország is? A munkavállalás és az egyre kitolódó várható élettartam között egy új életszakasz jelent meg, amit idősödés időszakának nevezünk. Az idősödés életszakaszát nem lehet kizárólag az idősügy eszközrendszerével kezelni, hiszen itt életképes, aktív szeniorokról van szó, akik még 50 év felett 15-25 évig mind társadalmilag, mind gazdaságilag aktívak szeretnének maradni. Az ehhez az életszakaszhoz igazodó társadalompolitikai, munkaerőpiaci, munkahelyi támogató környezet, új szemlélet, még kevésbé honosodott meg Magyarországon, holott ezek szükségesek ahhoz, hogy ezt a népes korosztályt minél nagyobb arányban még a munkaerőpiacon tartsuk. A tantárgy során nem a nyugdíjrendszer reformjáról lesz szó, hanem azoknak a megoldásoknak a kereséséről, amelyekkel az idősödők még az öngondoskodás, önfenntartás révén nem csak az állami ellátórendszerre támaszkodhatnak.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A demográfiai fordulat gazdasági következményei					

Mit tanulhatunk a demográfiai fordulatban előttünk járó országoktól (pl. Japántól, Koreától, Olaszországtól, Spanyolországtól)? Az aktív idősödés fogalma munkaerőpiaci szemszögből, az Aktív Idősödés Indexe, annak munkaerőpiaci dimenziói, magyarországi adatok, trendek A felnőttképzés új trendjei (korbarát egyetemek, mikrotanúsítványok, egyéni tanulási számlák stb.) A második karrier elmélete és gyakorlata A munkahelyi idősödés új eszközei, munkahelyi ageizmus A „hosszúélet ipar” lehetőségei, AgeTech fejlesztések, MI
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató elsajátítja az idősödéssel összefüggő gazdasági kihívások makro-, mezo- és mikroszintű fontosabb trendjeit. Felismeri saját szakterületén az aktív idősödés gyakorlati megvalósításának új útjait, törekszik innovatív jó gyakorlatok meghonosítására, kidolgozására annak érdekében, hogy az idősödő korosztály egyre inkább a munkaerőpiacon tudjon/akarjon maradni.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Írásbeli dolgozat elkészítése, melynek tartalma kapcsolódik a tematikában érintett témakörökhöz, illetve ami bemutat egy, az aktív idősödés munkaerőpiaci gyakorlati eszközének új, innovatív megoldását, annak adaptációs lehetőségét (3-5 oldal).
Jelenléti kötelezettség (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: a jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése, Az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: Írásbeli kollokvium az adott szemeszter kezdetén részletezettek szerint. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Témakörök: • A demográfiai fordulat gazdasági következményei • Mit tanulhatunk a demográfiai fordulatban előttünk járó országoktól (pl. Japántól, Koreától, Olaszországtól, Spanyolországtól)? • Az aktív idősödés fogalma munkaerőpiaci szemszögből, az Aktív Idősödés Indexe, annak munkaerőpiaci dimenziói, magyarországi adatok, trendek • A felnőttképzés új trendjei (korbarát egyetemek, mikrotanúsítványok, egyéni tanulási számlák stb.) • A második karrier elmélete és gyakorlata • A munkahelyi idősödés új eszközei, munkahelyi ageizmus

- A „hosszúélet ipar” lehetőségei, AgeTech fejlesztések, MI

Segédletek:

Órai előadások elektronikus anyaga

Aktív Idősödés Index adatok:

<https://statswiki.unece.org/display/AAI/Active+Ageing+Index+Home>

PIAAC adatok:

<https://www.oecd.org/skills/piaac/data/>

Kötelező irodalom:

Goodhart, C., & Pradhan, M. (2023). *A nagy demográfiai fordulat*. Pallas Athéné Könyvkiadó Kft.

Handy, C. (2016). *A második görbe*. HVG Kiadó

Acemoglu, D., & szerzőtársai (2022). *The Rise of Age-Friendly Jobs*. MIT Economics, https://economics.mit.edu/sites/default/files/2022-09/The%20Rise%20of%20Age-Friendly%20Jobs_0.pdf

Hilsen, A., I., & Olsen Sutherland, D. (2021). *The Importance and Value of Older Employees : Wise Workers in the Workplace*. Springer Singapore Pte., <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-16-2861-0>

Braga, D., & Fry R. (2023). *Older Workers Are Growing in Number and Earning Higher Wages*. Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/social-trends/2023/12/14/older-workers-are-growing-in-number-and-earning-higher-wages/>

Quinby, Laura D., Wettstein, G., & Giles, J. (2023). *Are Older Workers Good for Business?* Working Paper 2023-19. Chestnut Hill, MA: Center for Retirement Research at Boston College, https://crr.bc.edu/wp-content/uploads/2023/11/wp_2023-19.pdf

Wettstein, G., & Siliciano, R., L. (2022). *Will the Jobs of the Future Support an Older Workforce?* Issue in Brief 22-6. Chestnut Hill, MA: Center for Retirement Research at Boston College, https://crr.bc.edu/wp-content/uploads/2022/03/IB_22-6-1.pdf

Berde, É., & Drabancz, Á. (2022). Az idősebb munkavállalók munkavállalási szándékát meghatározó tényezők vizsgálata. *Köz-Gazdaság - Review of Economic Theory and Policy*, 17(4), 81-107. <https://doi.org/10.14267/RETP2022.04.06>

AARP (2015). *A Business Case for Workers Age 50+: A look at the Value of Experience*. AARP Reserach, <https://doi.org/10.26419/res.00100.001>

OECD (2019). *Working Better with Age, Ageing and Employment Policies*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/c4d4f66a-en>

OECD (2020). *Promoting an Age-Inclusive Workforce: Living, Learning and Earning Longer*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/59752153-en>

OECD (2024). *Promoting Better Career Choices for Longer Working Lives: Stepping Up Not Stepping Out*. Ageing and Employment Policies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1ef9a0d0-en>

World Economic Forum (2023). *Future of Jobs Report*. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf

Ajánlott irodalom:

Az aktív idősödés munkahelyi támogatása. Erasmus+ kiadvány, 2021

Bencsik A., & Trunkos I. (2010). „Öreg ember nem vén ember!” avagy lehetőségeink, esélyeink az élethosszig tartó tanulásra. *Vezetéstudomány*, XLI. évf. 2010., 10. szám, 27-39.

Zsanyi-Nagy S., & Vaskövi Á. (2021). Hogyan élnek az európai nyugdíjasok? Egyéni szintű különbözőségek vizsgálata SHARE-adatok alapján. *Közgazdasági Szemle*, LXVIII. évf., 1336-1363.

Boros J., Gábrriel D., & Monostori J. (2021). Idősödés. In Monostori J., Öri P., & Spéder Zs. (szerk.), *Demográfiai portré 2021. Jelentés a magyar népesség helyzetéről* (pp. 163-182). KSH Népességtudományi Kutatóintézet

Success stories: Age Management that Works. <https://www.amm-project.eu/age-management-examples/>

AARP: *The Longevity Economy Generating economic growth and new opportunities for business*. <https://www.aarp.org/content/dam/aarp/home-and-family/personal-technology/2013-10/Longevity-Economy-Generating-New-Growth-AARP.pdf>

Colangelo, M., & Kaminskiy, D. (2023). *A hosszúélet-ipar 1.0*. Pallas Athéné Könyvkiadó

Lorraine Posthuma: *AI and ageism in the workplace*. <https://www.welcometothejungle.com/en/articles/ai-and-ageism-in-the-workplace>

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: E-health, telemedicina, robotizált ápolás Rövidített neve: E-health Angol neve: EHealth, telemedicine, robot assisted nursing Német neve: EHealth, telemedizin, Robotergestützte Pflege Kódja: MIKOAKID018_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Leleszi András					
Tantárgyfélév: II. / tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 6 gyakorlati	Jelleg: Kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Idősödés, infokommunikáció, gondozás I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Betekintést nyújt az informatikai eszközökkel támogatott idősödés, idősgondozás, az elektronikus egészségügy (eHealth) megoldásaiba, ezen belül a telemedicina, robotizált ápolástámogatás lehetőségeibe, valamint a jelenleg futó innovációkba, fejlesztési irányokba. Kiemelt szempont azok hasznosíthatósága: miben és hogyan segítik az aktív idősödést, ápolást, idősgondozást. Bemutat olyan – elsősorban magyar – innovatív megoldásokat, melyek segítik mind a formális szereplők, mind az informális gondozók tevékenységét.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • eHealth alapfogalmak, nemzeti infrastruktúra • Telemedicina rendszerek, különös tekintettel azok COVID-19 alatti elterjedésére • Robotok alkalmazása, elfogadottsága, alkalmazási lehetőségei az orvosi ellátásban, az ápolásban és az idősgondozásban • Innovatív (K+F+I) projektek bemutatása					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók felismerik az elektronikus egészségügy (eHealth), telemedicina, robotizált ápolás lehetőségeit, alkalmazhatóságát. Képviselik az innovatív fejlesztések jelentőségét, támogatják a folyamatokban résztvevő szereplőkkel történő elfogadtatását, segítik az újszerű informatikai megoldások mindennapi munkába történő bevonását, továbbá a fejlesztésekhez kapcsolódva segíteni tudják a mérnök-informatikusok munkáját (pl. specifikációk készítésével az elvárások, igények pontos meghatározásával).					

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: .. Nincs.
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: Az órai munkaértékelése. .
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy (ötfokozatú érdemjegy).
Segédletek: Órai prezentáció anyaga. Kötelező irodalom: Sükösd A. (2020).: Innovációk az egészségügyben. GI, 2020/3-4., 317-335. o. https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3947163 Az EESZT működése https://e-egeszsegugy.gov.hu/mi-az-eeszt- https://e-egeszsegugy.gov.hu/az-eeszt-mukodese Hajdú, J., Chen, M. (2024) Az ápolási robotok alkalmazásának lehetősége az idősek tartós ápolásában. Máltai Tanulmányok 6 (4) 29-44. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.epa.hu/04000/04049/00021/pdf/EPA04049_maltai_2024_04_029-045.pdf Szöllősi, A., Kismihók, G., Keszler, Á., Karamánné Pakai, A., Lukács, M., Szatmári, A., & Ujváriné Siket, A. (2022). Az ápolási készségek újra definiálása az AI és a robotizálás terén, kiemelt jelentőséggel a tartós ápolást igénylő állapotokra. Magyar Gerontológia, 14 (41), 126-145. Fullér, N., Lampek, K., Rozmann N., Szunomár Sz., Zrínyi M., & Oláh A. (2020). A mesterséges intelligencia és robotika alkalmazásának lehetőségei és kihívásai az ápolási gyakorlat számára: barát vagy ellenség?. <i>Nővér</i>, 33(5).

Ajánlott irodalom:

- 60/2003. (X.20.) ESZCSM rendelet, és módosításai: - diagnózis felállítása, terápiás javaslat, tanácsadás, konzultáció, beutaló, rehabilitációs tevékenység, receptírás (e-recept) 33/2020 (IX.16.) EMMI rendelet
- 9/2012. (II.28.) NEFMI rendelet, és módosításai: - kontrollvizsgálat, telemetria (EEG, EKG, TT-EKG, vastagbélscúrés, teleradiographia, fájásmonitorozás pszichiátriai tanácsadás telefonon

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák Rövidített neve: Szakpolitikák Angol neve: Care policies Német neve: Altenpflegepolitik Kódja: MIKOAKID019_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Patyán László, egyetemi docens (Sárospataki Református Hittudományi Egyetem) Dr. Albert Fruzsina, egyetemi tanár Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 15 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Időskori szociális biztonság, nyugdíjrendszer					
További képzések , amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgatók ismerjék meg azokat a nagyobb jelentőséggel bíró szakpolitikai irányvonalat, melyek közvetlen hatással vannak az időskorúak helyzetére, a témához kapcsolódó fogalmakat, a szakpolitikák európai és hazai jellemzőit, a cselekvési folyamatokat valamint azok hatásait. Továbbá szerezzenek gyakorlatot arra nézve, hogy ezek az irányvonalak hogyan segíthetik elő az idősek társadalmi integrációját, védelmét és gondozásukat. Képesek legyenek ezen szakpolitikák és folyamatok elemzésére az időskori biztonság szempontjából. Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • A gondozás demográfiai háttere, indikátorai • A tartós gondozás • Rövid tartamú gondozás • A gondozási rendszerek költségei • A gondozással kapcsolatos szakpolitikai alapelvek • Gazdaságpolitikai folyamatok • Gondozáspolitikai folyamatok • Migráns, formális és informális gondozás • A hazai gondozási rendszer jellemzői					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató ismeri a tartós gondozáshoz kapcsolódó fogalmakat, a hazai tartós gondozási rendszer működését, kihívásait, valamint a gondozáspolitikai folyamatokat. Tájékozódik a tartós gondozás nemzetközi trendjeiről. Képes a tartós gondozási rendszer hiányosságainak, fejlesztési lehetőségeinek felismerésére, képes saját szakmai szerepére reflektálni az idősgondozás vonatkozásában. Előmozdítja a tartós gondozásban részt vevő szakemberek, intézmények szakmai párbeszédét, saját szakmai kompetenciái szerint részt vesz a tartós gondozási rendszer fejlesztésében, megújításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A családi gondozók számára elérhető szolgáltatások feltérképezése, annak órán történő bemutatása.
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: Az e-kontakt órákon való részvétel. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka, valamint a családi gondozók számára elérhető szolgáltatások feltérképezéséről készített órai bemutató értékelése.
Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: e-learning önellenőrző tesztek Kötelező irodalom: Patyán László (2016): Hazai időspolitika. <i>Magyar Gerontológia</i>, 29. sz. 42 – 63. magyargerontologia.foh.unideb.hu Patyán László (2017): Családi (informális) gondozást segítő rendszerek Magyarországon. <i>Magyar Gerontológia</i>, 33. sz. 34 – 49. magyargerontologia.foh.unideb.hu Patyán László (2013): Gondozáspolitikai alulnézetben. <i>Esély</i>, 4.sz. 98 – 106. Patyán László (2014): Időskorúak közszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek és szolgáltatáshasználatának jellemzői az Észak – alföldi régióban. <i>Esély</i>, 2 sz. Ranci, Constanzo – Pavolini, Emanuelle (2015): Nem mind arany, ami fénylik: A tartós gondozás reformja Európában az elmúlt két évtizedben. <i>Esély</i>, 5.sz. 3 – 26. Széman Zsuzsa (2015): A tartós gondozás alternatívái. Technika és környezet. <i>Esély</i>, 1. sz. 65 - 84.o. Széman Zsuzsa - Tróbert Anett Mária (2017): Szociális innováció lehetőségei a tartós idősgondozásban, <i>Esély</i>, 6. sz. 45 - 62.

Tróbert Anett Mária (2015): Idős hozzátartozót ápolók támogatásának jelentősége, *Esély*, 1. sz. 85 - 94. o.

Szabó Lajos (2017): Gondozó családok támogatása

<https://demencia.hu/kiadvany/dr-szabo-lajos-gondozo-csaladok-tamogatasa/>

Széman Zsuzsa – Turai Tünde (2012): *Migránsok az idősgondozásban*. Munkabeszámoló OTKA <http://real.mtak.hu/12449/>

Patyán László – Széman Zsuzsa – Kostyál László Árpád – Almási Virág Erzsébet – Asztalos Bernadett (2021): Házi gondozók kihívásai a CIVID-19 első hulláma alatt. *Esély Társadalom – és Szociálpolitikai folyóirat* Vol. 32. No. 3. pp. 59–74

Ajánlott irodalom:

Bácskai Andrea (2017): Területi különbségek az idősgondozásban in. Giczi Johanna (szerk): *Korosodás és társadalom*. KSH Budapest, 28 – 35.

Benke Rita (2015): Szociális gondozók a házi segítségnyújtásban – gondozókkal készített interjúk tükrében. *Kapocs*, XIV. évf. 66. 37 – 54.

Udvardi Andrea (2013): *Az idősellátás helyzete Magyarországon*. Kutatási jelentés. NCSSZI Budapest

Kostyál László Árpád – Balogh Péter – Almási Virág Erzsébet (2022): A Covid–19 okozta világjárvány hatása a demenciával élők családi gondozóira Máltai Tanulmányok 4. sz. 59 – 78.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Terepgyakorlat Rövidített neve: Terepgyakorlat Angol neve: Fieldwork Német neve: Feldarbeit Kódja: MIKOAKID020_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária Dr. Szabó-Jáki Zsuzsanna					
Tantárgyfélév: II./ tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Gyakorlati jegy	Óraszám: 9 gyakorlat	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az aktív idősödés valamely eleme gyakorlati megvalósításának, vagy innovatív támogatási, ellátási, gondozási formák megvalósított gyakorlatának megismerése választott terepgyakorlati helyen. A megismert jó gyakorlat bemutatása, elemzése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Terepgyakorlati helyen végzett megfigyelés, interjú a terepgyakorlat vezetővel, valamint a jó gyakorlatot megvalósító helyi munkatársakkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgató szakszerűen használja az aktív idősödés fogalmát, elemezni tudja gyakorlatba ültetését a gyakorlólhelyen.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Írásbeli reflexió benyújtása az elvégzett terepgyakorlatról, az órán megadott szempontok szerint.					
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való aktív részvétel, a terepgyakorlat elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: az órai munka és az írásbeli reflexió értékelése.					

Vizsgakövetelmények: Gyakorlati jegy. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy.
Segédletek: - Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak					
Tárgy neve: Innovációmenedzsment alapjai Rövidített neve: Innovációmenedzsment Angol neve: Innovation Management Német neve: Innovationsmanagement Kódja: MIKOAKID021_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus Oktatók: Leleszi András					
Tantárgyfélév: II. / tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 9 elméleti	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések , amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Az innovációs alapfogalmak megismertetése, az innovációs szemléletmód fejlesztése. Az innováció jelentőségének, lehetőségeinek, kihívásainak, kockázatainak bemutatása. A hallgatók képet kapnak az innovációs ökoszisztémáról, az innovációs projektek tervezéséről, a finanszírozási lehetőségekről, a nemzeti és nemzetközi innovációs irányokról, valamint az együttműködési lehetőségek felkutatási módjáról.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Frascati kézikönyv; alapfogalmak, törvényi háttér, innováció és fejlesztés megkülönböztetése • Innovációs folyamatok, menedzsment • Jogvédelem, szabadalom • Gyakorlati példák innovációs projektekre • K+F+I hazai intézményrendszer • Hazai és nemzetközi (EU-s) finanszírozási lehetőségek • Hazai és nemzetközi együttműködési lehetőségek					

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: A hallgatók felismerik az innovációra való nyitottság jelentőségét. Képesek az innovációs folyamatok támogatására, előmozdítására saját munkaterületükön. Megismerték a hasznosítás-orientált szemléletmódot, az innovációkhoz kötődő jogi (például szabadalmak), gazdasági, finanszírozási alapokat. Képesek munkájuk során figyelembe venni és kooperatív szemléletmóddal alkalmazni mindezeket.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: nincs
Jelenléti kötelezettség (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás feltétele: A jelenléti órákon való részvétel, a feladatok elvégzése. Az osztályzat kialakításának módja: szóbeli kollokvium értékelése. A vizsga során egy gyakorlati feladatot kell megoldani, kiscsoportos formában.
Vizsgakövetelmények: Szóbeli kollokvium. Értékelés: ötfokozatú érdemjegy. Téma:Gyakorlati példák innovációs projektekre
Segédletek: Órai előadások anyaga Kötelező irodalom: Pörzse G. (2008). Innovációmenedzsment. Semmelweis Kiadó és Multimédia Stúdió. OECD (2002). Frascati kézikönyv - A kutatás-fejlesztés elfogadott nemzetközi definíciói https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/jogelod-szervezetek/frascati-kezikonyv Ajánlott irodalom: Deák Cs (2021). Innováció – Az alkotás útja. Human Telex Consulting Kft. Szabó I. (2017). A kutatási infrastruktúrák szerepe a vállalkozási és akadémiai szektor együttműködésében Magyarországon. Disszertáció, Miskolci Egyetem (ME), Vállalkozáselmélet- és Gyakorlat Doktori Iskola

Hollósi Sz., Hosszú M., Magyar D., Mélypataki G., Olajos I. (2021) TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS NEMZETI LABORATÓRIUM: TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS FEHÉR KÖNYV. Miskolci Egyetem.

<https://www.siplus.ifka.hu/medias/19/tinfeherkonyv.pdf>

Madaras, S. (2020). *Innováció menedzsment*. Presa Universitară Clujeană.

Mintatanterv

MODUL	Tárgyak	I. FÉLÉV		Követelmény	Kredit	II. FÉLÉV		Követelmény	Kredit
		Összes óraszám	ebből e-kontakt			Összes óraszám	ebből e-kontakt		
IDŐSÖDŐ TÁRSADALOM 9	Demográfia	6	6	Kollokvium	2				
	Társadalmi attitűdök	6	6	Kollokvium	2				
	Gazdasági kihívások, munkaerőpiac					12	8	Kollokvium	4
	Társadalmi integráció és civil kezdeményezések	3		Gyakorlati jegy	1	2	2	Aláírás	0
IDŐSÖDÉS ÉS INNOVÁCIÓ 9	Idősbarát lakás	6	6	Gyakorlati jegy	2				
	Idősbarát város, idősbarát település	6	6	Gyakorlati jegy	2				
	Idősödés, infokommunikáció, gondozás	4	4	Gyakorlati jegy	1	6	6	Gyakorlati jegy	2
	E-health, telemedicina, robotizált ápolás					6		Gyakorlati jegy	2

IDŐSÖDÉSEL KAPCSOLATOS SZAKPOLITIKÁK ÉS JOGI KÉRDÉSEK 9	Az aktív idősödés koncepció fejlődése	4	4	Gyakorlati jegy	1				
	Időskori szociális biztonság, nyugdíjrendszer	5	5	Kollokvium	1				
	Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák					15	11	Gyakorlati jegy	4
	Idősődéssel kapcsolatos jogi kérdések	9	5	Kollokvium	3				
TESTI-LELKI EGÉSZSÉG 13	Az idősődéssel járó fiziológiai változások, demencia	6		Kollokvium	2	6		Kollokvium	2
	Az élethosszig tartó személyiségfejlődés, időskori életfeladatok	4		Kollokvium	1				
	Aktív idősödés és mentálhigiéné	6	2	Gyakorlati jegy	2	15	5	Gyakorlati jegy	4
	Életvégi kérdések	6		Kollokvium	2				
PROJEKT- ÉS INNOVÁCIÓ MENEDZSMENT 17	Tevékenységek kísérés	13		Gyakorlati jegy	3	9		Gyakorlati jegy	3
	Terepgyakorlat			Gyakorlati jegy		9	2	Gyakorlati jegy	3
	Projektmenedzsment alapjai	11	3	Gyakorlati jegy	3	6	6	Gyakorlati jegy	2

	Innovációmenedzsment alapjai					9	5	Kollokvium	3
SZAKDOLGOZAT 3	Szakdolgozat	2	2	Gyakorlati jegy	1	3	3	Gyakorlati jegy	2

A képzés teljes óra- és kreditterhelése:

	I. félév	II. félév	Összesen
Kontaktóraszám	97	98	195
Kreditszám	29	31	60

Szakedolgozati tájékoztató

A szakedolgozat célkitűzése, hogy a végzős hallgató bemutassa a megszerzett elméleti, gyakorlati és készségszintű tudásának *kreatív* szintézisét és annak alkotó alkalmazását az idősügy egy általa választott területén. Célja továbbá, hogy témájának írásos feldolgozásával és szóbeli megvédésével számot adjon szerzett tapasztalatainak, a szakirodalomból elsajátított tudásának az idősüggyel kapcsolatos *innovatív* tevékenységbe való integrálásáról.

A diplomamunka megírása közvetlenül elősegítheti munkájának tudományos elmélyítését vagy szakmai színvonalának emelését, illetve hozzájárulhat annak elméleti alátámasztásához és a hallgató tudományos továbbfejlődéséhez.

Tartalmi követelmények

Általános szempontok

A szakedolgozat egyaránt tartalmazza a képzésben megszerzett

- a) innovatív szemléletet, jártasságot, készséget,
- b) mentálhigiénés szemléletet,
- c) idősödéssel kapcsolatos ismereteket és a téma szakirodalmi háttérét.
- d) A dolgozatában a hallgató foglalja össze a tárgyalt témával kapcsolatos legfontosabb nemzetközi és hazai szaktudományos ismereteket.

- *Bevezető fejezet:*

Tartalmaznia kell egy szakmai-személyes részt, melyben a szerző röviden bemutatkozik, közli témaválasztásának motívumait, jelzi személyes viszonyát a választott témához. Bármelyik választható témát írja a hallgató, térjen ki arra, hogyan kapcsolódik az idősödés komplex témájához, milyen szempontból véli azt innovatív lehetőségnek.

- *A fő rész:*

A szakedolgozat tartalmazza a témakifejtést a választható témáknak megfelelően, valamint a szakirodalmi bemutatást - a témakifejtéshez integráltan alkalmazva az elérhető hazai és nemzetközi szakirodalom anyagát (minimum 10 forrásmű, melyből legalább 5 az elmúlt öt évben jelent meg).

- *Zárás:*

A hallgató összefoglalással és irodalomjegyzékkel zárja dolgozatát. Foglalja össze a bemutatott területet, a használt metodikát és az eredményeket, és térjen ki arra, hogy munkája miért és mennyiben fontos az idősügy tekintetében.

- *Melléklet:*

A mellékletben kell szerepeltetni azokat a főszövegben meg nem jelenített adatokat és elemzéseket, amelyek a munka lényegi állításainak alátámasztására szolgálnak (pl. adott területen végzett saját felmérés statisztikái).

Választható típusok, szakdolgozati formák:

- I. Idősekkel foglalkozó szakpolitikák/ idősgondozás innovatív megközelítésben
- II. Idősbarát lakás
- III. Idősbarát város, település
- IV. Technika és idősödés / idősgondozás - innováció
- V. Az idősödés mentálhigiénéje
- VI. Projektek az idősödéssel kapcsolatos területeken
- VII. Az idősödés, aktív idősödés elméleti kérdéseinek és gyakorlatának újszerű megközelítése (irodalomkutatás)

I. Idősekkel foglalkozó szakpolitikák/ idősgondozás innovatív megközelítésben

Választható szakdolgozati témák és azok javasolt műfaja:

I.1. Aktív idősödés:

- Egy konkrét idősügyi program, vagy projekt elemzése az aktív idősödés fogalom és értékrendszerének bemutatásával.

A dolgozat javasolt felépítése: aktív idősödés elméleti, szakpolitikai jellemzőinek bemutatása, aktív idősödést szolgáló program leíró bemutatása, elemzés (a program célja, elsődleges célcsoportja, kik vesznek részt benne, szükségletek előzetes felmérése, az időskorúak bevonásának módja a tervezésbe, megvalósításba, a program illeszkedése a helyi koncepciókhoz, fenntarthatóság, eredmények értékelése.)

I.2. Időskori szociális biztonság

- A nyugdíjrendszer egy kiválasztott elemének, vagy alapelvének elemzése.

A téma javasolt módszertani megközelítése irodalmi összefoglaló, vagy tartalomelemzés módszerrel készített dolgozat.

I.3. Idősek gondozásához kapcsolódó szakpolitikák

- a formális és informális gondozási rendszer együttműködésének jellemzői egy konkrét eset kapcsán.

A téma javasolt módszere: esetbemutatás és elemzés. Javasolt felépítése: a gondozási rendszer működésének, elméleti megközelítéseinek ismertetése, esetbemutatás (forrása lehet az érintett – interjúval, vagy a gondozó – esetismertetés), problémahelyzetek elemzése, megoldási javaslatok kidolgozása az adott esetre vonatkozólag.

II. Idősbarát lakás

A szakdolgozatnak összhangban a tanultakkal több egymást követő elemre kell épülnie következő sorrendben.

1. A szakdolgozatban először be kell mutatnia egy olyan **élethelyzetet**, amely ábrázolja a saját otthonában élő idős ember funkcióvesztését, egészségügyi problémáit. Több idős ember is élhet együtt, abban az esetben mindegyikük egészségi állapotát ismertetni kell. Az élethelyzet bemutatásának tartalmaznia kell a szociodemográfiai tényezőket is (pl. kis jövedelmű, életkor, családtagjaitól távol élő, stb.)

A bemutatásánál elsődleges szempont, hogy az idős ember számára bizonyos napi tevékenységek végzése nehézségbe ütközik; azokat bizonytalanul végzi; mások segítségére szorul.

2. Be kell mutatni az **épület, lakás típusát, jellegét, elhelyezkedését** (lakótelepi lakás 3. em. lift nincs, szintkülönbségek, stb.)

3. Ki kell dolgoznia egy olyan **tervet**, amellyel a lakást „testreszabottan” lehet akadálymentesíteni, azaz az akadálymentesítés a funkcióvesztés szempontjából fellépő akadályok megszüntetésére irányul.

4. Meg kell adni, hogy a lakás akadálymentesítése

a) milyen **költségráfordítást** igényel

b) ki tudja, tudná azt fedezni (pl. önkormányzat, az idős, családtag, az idős is hozzájárul az átalakításhoz).

5. Ha valós példát mutat be a szakdolgozat, akkor be kell mutatni az átalakítás idős **élethelyzetére gyakorolt** hatását. Fiktív élethelyzet esetében a várható hatást jelezni kell.

Fontos

1. A bemutatás nem ismételheti meg a tananyag példáit.

2. A szakdolgozat elbírálásánál **pozitívum**, ha a szakdolgozat rajzokat/és vagy fényképeket/és vagy animációt/és vagy videót tartalmaz.

III. Idősbarát város, idősbarát hely

A szakdolgozatban a tanultak alapján ki kell dolgoznia egy lakóközter, városrészt, város, kis település vagy egyéb helység „idősbarát” jellegét.

A tervnek négy elemet kell tartalmaznia:

1. előkészítés (elérhető szolgáltatások, szükségletek felmérése, problémák feltérképezése, célcsoport, stb.)
2. tervezés
3. megvalósítás (kikkel, hogyan, milyen költséggel).
4. hatás, fenntarthatóság

A terv elkészítése során egyaránt figyelembe kell venni a következő paramétereket.

- a) a *szociális* mind
- b) az *építészeti* „idősödő/idősbarát”

A tervben pontosan meg kell határozni a **feladatokat** és annak **ütemezését**.

A megvalósításnál részletesen be kell mutatni, hogy az idősbarát hely kialakításában **kik** és **miért** vesznek részt (önkormányzat, civil szervezetek, önkéntesek, stb.)

Be kell mutatni a terv várható **hatását** és a **fenntarthatóságát**, annak esetleges korlátait. A terv erősségét, gyengeségét.

A dolgozatnak **tervdokumentációt** (költségszámítás, stb.) is tartalmaznia kell.

Indokolni kell, ha az idősbarát terv egy bizonyos célcsoportra irányul.

Meg kell határozni, hogy a terv **milyen típusú helyeken**, országban és **kultúrkörben** működne és **adaptálható-e**.

IV. Technika és idősödés / idős gondozás

Választható szakdolgozati témák:

IV. 1. **Az idősödés és a technika, az internet használatával összefüggő** elemzés.

IV. 2. **A technika és az idős gondozás, az internet használat között lehetőségek feltárása.**

Mindkét téma esetében a szakdolgozónak a **magyar helyzetet nemzetközi kitekintésben** kell vizsgálnia.

IV. 1. **Az idősödés és a technika, az internet használatával összefüggő** elemzés.

Az első téma vonatkozásában a szakdolgozat értékelését emeli, amennyiben a jó példák bemutatása **legalább 3 országból való, s országonként legalább 2 innovatív** megoldást tartalmaz.

Az elemzés ugyanakkor nem lehet egyenértékű egy-egy példa leírásával. A szakdolgozónak rá kell mutatnia, hogy az az idős életében milyen pozitív változást indított el a technika, az internet használata, illetve milyen pozitív változás várható.

Fontos, hogy a szakdolgozatban már működő (és nemcsak modellprogramban meglévő) jó példák szerepeljenek.

IV. 2. A technika és az idősgondozás, az internet használat között lehetőségek feltárása.

A második téma egy olyan terv kidolgozása, amely a beteg, a kevésbé mobil gondozott és a modern technikát illetve az internetet nem vagy csak kevésbé használó **idősek megtanítását** tűzi ki célul.

A második téma választása esetén a szakdolgozónak be kell mutatni a következőket:

- a) kik végzik a tanítást,
- b) miért
- c) hogyan történik az (módszer, gyakoriság, stb.)
- d) a technika mely területét érinti. Ha alapvetően az internet áll a középpontban, kérjük, adja meg,
 - hogy az internet mely funkcióit sajátították el az idősek pl. Skype, email, Facebook)
 - melyeket szeretnek és használnak ezek közül
 - mi ennek az oka.

A szempontok a tanultakhoz igazodnak.

V. Az idősödés mentálhigiénéje

A szakdolgozat típusa egy saját munkaterülethez kötődő, idősödéssel kapcsolatos problémakör mentálhigiénés szemléletű bemutatása, esettanulmánnyal egybekötött elemzés.

A dolgozat részei:

1. Bevezetés: a hallgató mutassa be saját szakterületét, annak idősödéssel kapcsolatos vonatkozásait. Indokolja meg a témaválasztását, vesse fel a tárgyalni kívánt terület releváns problémáit, utaljon azok mentálhigiénés vonatkozásaira.

2. A választott téma elméleti, szakirodalmi háttérének ismertetése: A dolgozat elméleti részében a hallgató a választott téma tükrében ismertesse az egyéni és társadalmi szintű mentálhigiéné idősödéssel kapcsolatos jelentőségét, az élethosszig tartó személyiségfejlődés koncepcióját és az időskori életszakasz sajátosságait, mutassa be az időskori mentálhigiéné alapjait.

3. Esettanulmány: Az esettanulmány tartalmazza egy, a választott tématerülethez kötődő eset ismertetését és elemzését. Az esetismertetés során a hallgató bemutatja az eset körülményeit, a felvetődött problémákat, azok elemzését, a tervezett és megvalósított intervenciós lépéseket, valamint azok eredményeit. Amennyiben intervencióra az eset kapcsán még nem került sor, a hallgató intervenciós tervet mutat be. Az esettanulmánynak és a hozzá kapcsolódó elemzésnek szervesen kapcsolódnia kell a dolgozat elméleti részéhez. Az esettanulmány utalhat más jó példákra, azonban igazolhatóan megvalósult saját intervenciót, vagy intervenció tervet kell bemutatni.

4. Összefoglalás: a hallgató foglalja össze az elméleti részben bemutatott tématerület legfontosabb elemeit, összegezza a kapcsolódó esettanulmány tanulságait, írja le az elemzésből levont következtetéseket. Térjen ki arra, milyen lehetőségeket lát a kapott eredmények további hasznosítására.

5. Irodalomjegyzék

Választható tématerületek:

- idősödéssel összefüggő mentálhigiénés prevenció megvalósítása
- aktív idősödés: munkaerőpiaci részvétel előmozdítása
- aktív idősödés: társadalmi életben való részvétel támogatása
- idős beteget gondozó családtagok támogatása
- időskori önkéntesség.

VI. Projektek az idősödéssel kapcsolatos területeken

- A szakdolgozó saját megvalósult akcióprogramja, vagy egy – mások által megkezdett, illetve vezetett – program markáns, általa önállóan alakított és vezetett része.
- A szakdolgozónak a saját munkakörében – vagy azon kívüli tevékenysége során – elvégzett munkájáról kell beszámolnia. (A célcsoportként megnevezett közösség lehet munkahelyi, kortárs csoport, vagy egyéb mentálhigiénés szükségletre szerveződő csoport.)

- Tükröződjön benne a terepmunka mentálhigiénés szempontú elsajátítása, és szerepeljen benne saját szakmai kompetenciájának a megjelölése. A kiválasztott terület (téma, probléma) indoklása.
- Interdiszciplináris együttműködő partnerek bemutatása. A kooperációs partnerekkel a feladat újrafogalmazása a motivációknak és realitásoknak megfelelően.
- Szükségletfelmérés, célcsoport meghatározása, erőforrás felkutatása.
- A munkafolyamat megtervezése és mérhetőségi szempontok beiktatásával a projektterv leírása.
- A projektterv véleményezése a SMART szempontjai alapján.
- A projekt folyamat megvalósításának a leírása, a projektnaplóból vett idézetekkel illusztrálva.
- A projektépítés folyamatának értékelése (a korábban meghatározott mérhetőségi szempontok felhasználásával) és a tapasztalatok leszűrése, további perspektívák megfogalmazása.

Csatolandó mellékletek:

- A tervezési fázis dokumentumai.
- Az egész folyamatot (ötlettől a kiértékelésig) kis lépésekben követő, érzelmeket is tükröző vezetői reflexiókat tartalmazó napló kiválasztott reprezentatív, bemutatatható részei. Javasoljuk az írás során az eseményleírások és a reflexiók elkülönítését (külön hasáb vagy betűstílus).

VII. Az idősödés, aktív idősödés elméleti kérdéseinek és gyakorlatának újszerű megközelítése (irodalomkutatás)

Egy, az idősödéssel összefüggő, kiemelten fontos terület átfogó vizsgálata az eddigi kutatási eredmények, releváns nemzetközi irodalmak részletes, áttekintő elemzésével.

Kritériumok:

- A leadandó szakdolgozati tématervben szerepeljen a téma megnevezése, az adott témához tartozó legalább három releváns irodalmi hivatkozás, és annak megjelölése, hogy hol – milyen közegben – tervezi a hallgató a téma feltárását, alkalmazását.
- A dolgozat tartalmazzon megfelelő számú, legalább 20 releváns szakirodalmi forrásra történő hivatkozást, konkrét utalással a szövegben. Ebből legalább 5 forrásra teljesüljön, hogy az elmúlt öt évben jelent meg, továbbá legalább 5 forrás a nemzetközi szakirodalomból származzon.

Formai követelmények

Terjedelem

A szakdolgozat főszövegének terjedelme minimális terjedelme 30.000 karakter, maximális terjedelme 100.000 karakter, amelybe a szóközök nem számítanak bele. A terjedelemben a táblázatok és az irodalomjegyzék beletartozik, de az ábrák, lábjegyzetek, mellékletek és az ábra- és táblázatjegyzékek nem tartoznak bele. A használandó betűtípus a Times New Roman 12-es betűmérettel, másfeles sortávval.

Főszövegen kívüli részek: Fedél, belső címlap, tartalom- és irodalomjegyzék, mellékletek, köszönetnyilvánítás.

Általános formai követelmények

A konzulens nevét a szakdolgozatban fel kell tüntetni.

A **főszöveg** formai követelményei:

- A főszövegben: betűnagyság: 12-es; sorköz: 1,5; betűtípus: Times New Roman;
- A margók: alul, fölül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon kötésmargó: 3 cm.
- Oldalak számozása: jobb alsó sarok. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- A fejezetek tagolása a decimális számozást követi.
- A lábjegyzetben: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla.
- A kiemelt idézetekben: betűnagyság: 11-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: 1,5; és 1,5 cm behúzással.

Jegyzetek

1. A jegyzetek az adott lap aljára kerülnek (lábjegyzet), nem a tanulmány végére összegyűjtve.
2. A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek.
3. A szakirodalomra való hivatkozások a főszövegben történjenek. A hivatkozott szakirodalmak pontos bibliográfiai adatainak feltüntetése nem a lábjegyzetben, hanem az irodalomjegyzékben történjen.

Hivatkozások

A szakdolgozat elkészítésekor az **APA 7th** hivatkozási rendszer szabályai alkalmazandóak. Az elkészítéshez javasolt hivatkozáskezelő szoftverek használata (pl.: Endnote, Zotero), de az alábbi leírás és példatár alapján a hivatkozások manuálisan is formázhatók.

Szerző-évszám rendszer a főszövegben

- A hivatkozások a főszövegben közvetlenül az utalás után állnak zárójelben.
- Szó szerinti idézés esetén meg kell adni a pontos oldalszámot: (Tomcsányi, 2003, p. 34), gondolatmenet ismertetésekor (parafrázis esetén) elegendő a műre való hivatkozás: (Tomcsányi, 2003).
- A zárójelben csak azokat az információkat szerepeltetjük, amelyek nem derülnek ki a szövegből: pl. Tomcsányi (2003) gondolatmenete szerint...
- Többszerzős művek:
 - Két szerző esetén a második vezetéknevet &-jellel kapcsoljuk az elsőhöz. Ha a nevek a főszöveg részét képezik, természetesen marad közöttük a kiírt kötőszó: (Vikár & Tomcsányi, 2003).

- Három vagy több szerző esetén az első szerző nevét már az első előforduláskor is et al., kifejezés követi, majd az évszám: (Tomcsányi et al., 2006).
- Testületi szerzőre ugyanúgy hivatkozunk, mint személyre, de nagyon hosszú és bonyolult testületi nevek az első megjelenés után csonkolhatók: (Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet [NCSSZI], 2012) második említéstől (NCSSZI, 2012)
- A Bibliát nem kell felsorolni az irodalomjegyzékben, de a hivatkozásnak egyértelműen azonosítania kell az idézett kiadást, ill. fordítást.

Idézetek és parafrázisok

A szószerinti idézetek és más szerzők tartalmi összefoglalásai jól különüljenek el a saját gondolatoktól.

- A gondolatnak és az egyértelműségnek megfelelő hosszúságban idézzünk.
- A szó szerinti idézeteket „idézőjelbe” tesszük, és pontosan, oldalszámmal együtt hivatkozunk: (Tomcsányi et al., 2006, p. 45) vagy (Tomcsányi et al., 2006, pp. 45–46).
- Három sornál nem hosszabb idézetek a főszövegben folyamatosan szerepelnek idézőjelek között, utána zárójelben a pontos hivatkozás.
- Legalább négy megkezdett sornyi idézetet külön bekezdésbe tördelünk, formailag is elkülönítve a főszövegtől (behúzással), ilyenkor elmarad az idézőjel.
- A bővebb, két bekezdésnél / fél oldalnál hosszabb idézeteket, amennyiben mégis szükségesek, mellékletbe tesszük, a főszövegben csak utalunk rá.
- Az idézőjelek között betűhíven követjük a forrásszöveget. Kihagyás kivételével a módosításokat szögletes zárójelbe tesszük: ... igazolódni látszik ebben az esetben az a gondolat, hogy a „nagyszülők terápiába vonásával nyilvánvalóvá vál[hat]nak a lojalitás-összefonódások”...
- Amennyiben nem idézünk szó szerint, hanem más szerző gondolatát, véleményét, elméletét, vagy más által kidolgozott fogalmakat saját szavainkkal foglaljuk össze (parafrázis), ekkor is szükséges a hivatkozás pontos megadása: (Tomcsányi et al., 2006).
- Az általunk készített szövegben bármiféle adatot használunk fel, annak forrását jelölni kell.
- A hivatkozott szakaszok egyértelműsége értelmében, ha egy bekezdésnél hosszabb parafrázisról van szó, szükséges jelezni, hogy hol kezdődik a hivatkozás: pl. A következőkben Tomcsányi munkája alapján mutatom be a mentálhigiénés többlettudás ismérveit.

Plágiumszabályzat

A plágium minden formáját elítéljük és szankcionáljuk, függetlenül annak súlyosságától. A kari *Plágiumszabályzat* letölthető az EKK honlapjáról:

https://semmelweis.hu/emk/files/2022/09/SE_EKK_Plagiumszabalyzat_20221001.pdf

A mesterséges intelligencia használatának elvei

A hallgató a képzéshez köthető minden munkája során (pl. beadandó dolgozat, órai prezentáció, szakdolgozat) köteles a mesterséges intelligencia használatára vonatkozóan az alábbiak szerint tájékoztatást adni:

Nyilatkozat MI-használat nélküli munka esetén:

„Kijelentem, hogy jelen hallgatói munkámban mesterséges intelligencia alapú eszközt vagy technológiát semmilyen formában nem használtam.”

Nyilatkozat háttérkutatás során használt MI esetén (de generált szöveg nem került be):

„Kijelentem, hogy jelen munkám elkészítéséhez mesterséges intelligencia alapú technológiát a háttérkutatás és a témához kapcsolódó ismeretek bővítésének céljából használtam. Az MI által generált tartalom közvetlenül nem szerepel a munkámban.”

Nyilatkozat generált tartalom felhasználása esetén (idézett vagy átdolgozott formában beépítve):

„Kijelentem, hogy jelen munkám során az alábbiakban részletezett módon mesterséges intelligencia technológiát használtam olyan tartalmak előállítására, amelyek módosított vagy eredeti formában a dolgozat részét képezik. Az MI által generált tartalmak hitelességét ellenőriztem, felhasználásukat dokumentáltam és hivatkoztam.”

A 2. és 3. nyilatkozat esetén az alábbi kiegészítő adatok megadása kötelező:

- Felhasznált MI-eszköz neve és hivatkozása
- A megadott utasítás vagy kérdés (prompt)
- A hallgatói munka azon részeinek jelzése, amelyekben az MI által generált tartalom hatással volt a végeredményre (pl. bevezető, módszertan, diszkusszió, irodalomjegyzék).

A hallgatónak a szakdolgozat benyújtását megelőzően lehetősége van a konzulens (vagy a szakvezetők) segítségét kérni a Turnitin (plágium és MI-asszisztált szövegrészek ellenőrzésére szolgáló) program futtatására. A program jelzi azokat a szövegrészeket, amelyekben nagyfokú hasonlóságot vagy MI-felhasználást detektál. A hallgatónak így még a benyújtás előtt lehetősége van a javításokra, módosításokra, egyrészt szövegegyezés esetén a parafrázisok és az idézetek helyes használatára, másrészt MI-felhasználás esetén a pontos folyamatok

dokumentálására és hivatalos nyilatkozattételre. A plágium elkerülése és az MI-felhasználás szabályszerű alkalmazása kizárólag a hallgató felelőssége.

Benyújtást követően nagyfokú szövegegyezés és nem dokumentált és hivatalos nyilatkozatba nem foglalt MI-felhasználás esetén a kari Plágiumszabályzattal összhangban a dolgozat értékelése elégtelen.

Irodalomjegyzék

- A hivatkozott művek teljes bibliográfiai leírása a tanulmány végén álló irodalomjegyzékben szerepel, továbbá az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban.
- Azonos szerző és évszám esetén az egyes tételeket az ábécé kisbetűivel kell megkülönböztetni, és a hivatkozásokban is így szerepeltetni (Joób, 2014b).
- Az irodalomjegyzékben a közlemények valamennyi szerzőjét fel kell tüntetni.
- Betűrend: a szerző vezetékneve szerint.
 - Azonos szerző esetén a megjelenés évszáma dönt a sorrend tekintetében.
 - Azonos vezetéknev esetén a megjelenés évszáma, majd a keresztnév betűrendje a döntő a sorrendet illetően.
- Hiányzó adatok (évszám, kiadó) jelzése: n.d.

Nevek:

- A külföldi nevek esetében is a vezetéknevet írjuk előre, majd vesszővel elválasztva a keresztnévet.
- A szerzők keresztnévét minden esetben kezdőbetűvel rövidítjük, utána pont. Több keresztnév esetén a kezdőbetűk között szóközt hagyunk, az esetleges kötőjelet megtartjuk.
- Több szerző esetén a felsorolás elemei közé is vesszőt teszünk, az utolsó szerző neve elé &-jel kerül a vesszőt követően.

Példák a különböző források feltüntetésére:

Könyv:

Tringer, L. (1998). *A gyógyító beszélgetés*. HIETE.

Kemény, I., Janky, B., & Lengyel, G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Gondolat Kiadó.

Könyvfejezet:

Pilling, J. (2005). A haldoklás és a gyász lélektana. In Kopp, M., & Berghammer, R. (Eds.), *Orvosi pszichológia*. (pp. 492–503). Medicina.

Teleki, B. (1990). Család támaszrendszere. In Benkő, Á. (Ed.), *Egészséges család, egészséges nemzet Családkongresszus 1990* (pp. 85–99). Nagycsaládosok Országos Egyesülete.

Folyóirat cikk:

egy szerző esetén:

Gombocz, J. (2004). A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. *Embertárs*, 2, 196–207.

több szerző esetén:

Tésenyi, T., & Joób, M. (2013). Szerep-erőforrások a segítőszakmában. *Embertárs*, 11, 259–264.

idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Csáky-Pallavicini, R., Asztalos, B., Földvári, M., Csáky-Pallavicini, Zs., Ittész, A., & Tomcsányi, T. (2005). Die gesellschaftliche und religiöse Entwicklung in Ungarn seit 1945 im Spiegel der seelischen Gesundheit der Bevölkerung. *International Journal of Practical Theology*, 9, 217–235.

Szakdolgozat, disszertáció:

Szél, B. (2011). *A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése*. [Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem].

Internetes források:

Vajda, A. (n.d.) *Utcán, betegen – A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról*. Retrieved March 6, 2020, from <http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi?/utcanbetegen.htm>

Jogszabályokra való hivatkozás:

- A jogszabályra való hivatkozás nem számít szakirodalmi hivatkozásnak. Példa a helyes idézésre:
 - Törvényre: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
 - Rendeletre: 9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet a szociális szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról.
 - Határozatra: 22/2003. (IV. 28.) AB határozat az eutanáziáról.

Titkosítás

A dolgozat készítésénél ügyeljünk a személyiségi jogok betartására (pl.: a beazonosíthatóság elkerülésére)!

Lehetőség van a szakdolgozatban megjelenő egyes cég-/intézményi információk bizalmas kezelésére.

Amennyiben szükséges, lehetőség van a cég / intézmény nevének megváltoztatására is, ha az intézmény vezetője ezt elengedhetetlennek tartja.

Ha ezen lehetőség nem bizonyul elégségesnek az adatok védelmére, záróvizsga napjáig titkosítási kérelemmel lehet fordulni az Intézet igazgatójához. Így az opponens és a záróvizsgabizottság tagjai esetében alapkövetelmény a diszkréció. A dolgozat 5 évig elektronikusan megőrizendő, ki nem adható.

A konzulensek személye

A szakdolgozat elkészítésénél a konzulens szakmai segítséget nyújt a hallgatónak azokban a kérdésekben, amelyek a hallgató önálló munkája során felmerülnek; alternatívát vázol fel, nem dönt a hallgató helyett. Az Intézet által biztosított konzulensi óraszám 3 kontaktóra (a kapcsolattartás történhet e-mail, vagy telefon útján is).

Módosítás

A szakdolgozat készítésekor a választott témával, vagy a választott típussal kapcsolatban felmerülhet a változtatás igénye.

Módosítást a szakcsoportvezetőnek címzett, a Szakdolgozattal kapcsolatos változtatási kérelem c. nyomtatvány beadásával (letölthető a honlapról) lehet megtenni a konzulenssel történt egyeztetés alapján a konzulens saját kezű aláírásával támogatva.

Amennyiben csak a cím módosítására, illetve a téma szűkítésére, vagy bővítésére van szükség, elégséges a konzulensi egyeztetés.

A szakdolgozat leadása

A szakdolgozatot a Moodle felületen megjelölt időpontban kell leadni. A szakdolgozatot elektronikus dokumentumban, pdf és word formátumban kell feltölteni a Moodle felületre, valamint egy fűzött példányban leadni az időügyi szakcsoport részére. A szakdolgozatok leadásával egyidejűleg kérjük a konzulens aláírásával ellátott konzulensi kísérést igazoló lap, valamint a szerzői nyilatkozat leadását is (a Moodle felületről letölthető).

A szakdolgozat értékelése

A szakdolgozatot egy felkért bíráló értékeli. Az értékelés 1-5 fokozatú osztályzattal történik. Amennyiben a szakdolgozat értékelése elégtelen, a szakcsoport új bírálót jelöl ki. A szakdolgozat érdemjegye az új bíráló által adott jegy. Ha ez a jegy is elégtelen, akkor a dolgozat végső értékelése elégtelen. A következő félévben a dolgozatot a hallgató javított formában újra benyújthatja.

A szakdolgozat-védés háromtagú bizottság előtt történik.

A szakdolgozat értékelése legkésőbb 5 nappal a védés előtt felkerül a Neptun rendszerbe. A hallgató a védés során bemutatja a szakdolgozatát, valamint válaszol a bíráló lapon szereplő két kérdésre és a bizottság tagjainak kérdéseire.

Időbeli ütemezés

A hallgató a megadott formák közül választ egy szakdolgozati formát. Egy előzetesen megírt tématervvvel (*Szakdolgozati előterv*, ennek formáját lásd a Moodle felületen) megkeresi a választott konzulenszt és megkérdezi, hogy tudja-e vállalni a dolgozat konzulensi kísérését. Ha

a konzulens tanár nem tudja vállalni, akkor más konzulensst kell keresnie a hallgatónak. A tématervet a Moodle felületen szereplő időpontig kell leadnia a képzés szervezőinek.

A hallgatónak 3 konzultációs lehetősége van a konzulensével. A konzulenssel való kapcsolatfelvétel egyénileg történik. A találkozás helyszíne, módja is egyénileg egyeztetendő.

Záróvizsga

A Záróvizsgával kapcsolatos általános eligazítást a TVSZ 47. §-a tartalmazza.

A záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése (abszolutórium megszerzése a képzés lezárulta után: TVSZ 45.§);
- legalább elégséges (2) érdemjegyű szakdolgozat

A záróvizsga tartalma:

- a szakdolgozat szóbeli megvédése.

A záróvizsga eredménye:

A záróvizsga eredményét két jegy (a szakdolgozatra kapott jegy és a védésre adott jegy) átlagából számított ötfokozatú minősítés adja.

kiváló	5
jeles	4,51 - 4,99
jó	3,51 - 4,50
közepes	2,91 - 3,50
elégséges	2,00 - 2,90
elégtelen	Ha bármely jegy elégtelen

Az oklevél minősítése

A záróvizsga jegy (a szakdolgozatra kapott jegy és a szakdolgozat védésére kapott jegy egyszerű átlaga) és az összes érdemjegy kreditekkel súlyozott átlagának egyszerű átlaga. A minősítés:

kiváló	4,51 - 5
jó	3,51 - 4,50
közepes	2,51 - 3,50
elégséges	2,00 - 2,50

Mellékletek

1. melléklet: Szakdolgozat borító (fedlap) - minta

SZAKDOLGOZAT

HALLGATÓ TELJES NEVE
(személyi igazolvány szerint)

2025

3. melléklet: Szakdolgozat belső címlap - minta

Hallgató teljes neve *(személyi igazolvány szerint)*

Szakdolgozat címe, alcíme

SEMMELWEIS EGYETEM

Aktív idősödés szakirányú továbbképzési szak

Intézetigazgató:
Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit
egyetemi tanár

Konzulens:
A konzulens hivatalos neve

BUDAPEST

2025

3. melléklet: Szerzői nyilatkozat

A szakdolgozat kötött példányának a végére, aláírva szükséges belefűzni.

SZERZŐI NYILATKOZAT

a szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról

Alulírott (Név, Neptun kód:), mint a szakdolgozat szerzője nyilatkozom arról, hogy dolgozatom elkészítésénél (melynek címe:

.....
.....)

a megadott jegyzéken túl, a bibliográfiában felsorolt nyomtatott és online szakirodalmon kívül más irodalmat nem használtam fel. A dolgozatom önálló, saját munkám. A dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében, betartottam.

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat elkészítése során a mesterséges intelligencia eszközöket a Tanulmányi Tájékoztatónak megfelelő módon, átláthatóan és felelősen használtam, a felhasználás módszertanát pontosan megjelöltem. Az MI által generált tartalmak hitelességét minden esetben ellenőriztem. Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, az Egyetem ellenem fegyelmi eljárást indíthat.

.....
Hallgató

Budapest, dátum

